Է. ՏԱՐԻ 1900 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅԻՆ 10 ՄԱՐԵՐԻ 4382 — Հ. Տ. 17 ՄԱՅԻՍ 1890 — Ն. Տ. 29 ՄԱՅԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ. 11 ՇԷՎՎԱԼ 1307 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՐԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ հասցէով Տարեկան գումարը	160
» » Վեցամսեայ »	80
» » Երեքամսեայ »	40
Գաւառ » Տարեկան »	200
» » Վեցամսեայ »	100
Օտար » Տարեկան »	56
» » Վեցամսեայ »	28
Դիմաց	Փոքր Տարեգրութեան վրայ 4
Եվրոպայ	մէջ դրուագներու համար

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17 ՄԱՅԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈԼԻՊԱՆԵԱՆ ԴԻՐՔԵՐ

Տնտեսական սեսակէտով մեծ յաջողութիւն մ'ունեցաւ Պուլկարիա. Պուլկաս-Եամպոլիի երկաթուղւոյն ևս շինութիւնն աւարտեցաւ. Մեծ է այս գծին նշանակութիւնը Պուլկարիոյ համար, թէեւ երկարութիւնն 109 քիլոմեթրէ աւելի չլինիր. Սեւ ծովու վրայ Արեւելեան Ռումէլիի կարեւորագոյն նաւահանգիստն ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ կը դնէ միջազգային երկաթուղւոյ գծին հետ. Այդ միջազգային գիծ, ինչպէս յայտնի է, հիւսիսային կողմէ դէպի Վիեննա կը դիմէ՝ Սոֆիայէ, Նիշէ, Պելկրատէ անցնելով, և հարաւային կողմէ կը դիմէ դէպի Մարմարա (Կ. Պոլիս) և դէպի ի Միջերկրական (Տէպէ-Ագաճ և Սելանիկ). Ուրեմն, պուլկարական նոր երկաթուղին Սեւ ծովն յարաբերութեան մէջ կը դնէ Մարմարայի, Միջերկրականի, ինչպէս եւ Եւրոպոյ հետ. Այս կերպիւ Պուլկարք Կ. Պոլսոյ միջնորդութեան պէտք չեն ունենար շատ մը տեսակ տուրեւառներու համար. Իրենց արմտիքն ուղղակի Տէպէ Ագաճ կրնան ղրկել, և թէ՛ այդ կողմէ թէ Պուլկարիոյ և Սերպիոյ կողմէ ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ կը մտնեն Եւրոպեան հրապարակաց հետ. Պուլկաս-Եամպոլիի գիծը կարդ մը ապրանքներ պիտի ազատէ Մարմարայէ անցնելու և ի Կ. Պոլիս փոխանցման տուրք վճարելու հարկէն, քանի որ այդ գծին շնորհիւ Միջերկրական ծովն երկաթեայ ճամբով մը կը կապուի Սեւ ծովուն հետ. Բայց պուլկարական երկաթուղեաց շարքն հոս կանգ չպիտի առնու. Պուլկասէ մինչեւ Եամպոլու ձգուած գիծն անուի պիտի երկարի Պալքանաց մէջէն մինչեւ Թռնովա և Շումլա, և պիտի կցուի Վառնա-Ռուսճուգի գծին. Այս կերպիւ Ռումանիոյ ճամբով Եւրոպայէն եկող մը առանց Սեւ ծովէն անցնելու Կ. Պոլիս կրնայ դալ. Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումէլիի ծովեզերքն ալ անմիջական հաղորդակցութեան մէջ կը դրուին երկրին սրտին և արեւմտեան ծայրերուն հետ, և Դանուբ, Սեւ ծով և միջազգային Եւրոպական գիծն, Արեւելեան Եւրոպոյ վաճառականութեան այդ երեք պողոտայք, սերտիւ կը կապուին միմեանց հետ. Այսպիսի ընդարձակ հաղորդակցութեանց կեդրոն լինելուն շնորհիւ անշուշտ մեծապէս կ'օգտի Պուլկարիա. Պուլկաս քաղաքն ալ՝ իւր դրից յարմարութեան շնորհիւ՝ կը խոստանայ առաջնակարգ նաւահանգիստ մը լինել, քանի որ անգլիացի մեծանուն ճարտարագէտ Սըր Զարլզ Հարթլի ձեռնարկած է մեծ ու ապահով նաւահանգիստ մը շինել Պուլկասի առջեւ.

* * *

Սլաւասէր լրագիրք ոմանք վերջերս կարդ մը հրատարակութիւններ ըրին, իբր թէ Պոսնիոյ Մահմետականք կը պատրաստուին Եւրոպոյ դիմել, խնդրելով որ Եւրոպա հրաւէր կարդայ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութեան՝ վերջ տալու Պոսնա-Հէրսէքի «առժամանակեայ դրաւման».

Պոռնչէ Փոստ աւստրեան լրագիրը կը յայտարարէ թէ այդ խմբագրով հանրագրոյ մը միակ հեղինակն ու ստորագրողն է հասարակ յանցանօք դատապարտեալ մարդ մը, որ ի Սերպիա ապաստանեալ կը գտնուի այժմ.

Այս առթիւ նոյն լրագիր գրաւեալ դատառաց ազգարնակութեան վերայ տեղեկութիւններ կուտայ. Պոսնա-Հէրսէքի բնակիչք այժմ 1,400,000 հոգի են, որոնցմէ 500,000ը մահմետական, 570,000ն օրթոտոքս, 265 հազարը կաթոլիկ, և 60,000ն հրէայ. Բանի որ կ'ըսուի թէ բնիկ ժողովուրդը, մանաւանդ Մահմետականք, աւստրեան վարչութեան դէմ դժգոհութեամբ տարուէ տարի կը գաղթեն, աւստրիական գաղթականաց պաշտօնական թիւը. 1883ին 1,470 անձինք. 1884ին 1,876. 1885ին 2,566. 1886ին 830. 1887ին 795. 1888ին 1,350, եւ 1889ին 680 անձինք. 1890 տարւոյս առաջին չորս ամսոց մէջ տասն և հինգ անձինք միայն գաղթեցին, և ասոնց ալ երեքն ետ դարձան. 1889ին 563 Մահմետականք ևեթ գաղթեցին, այսինքն 59 % նուազ քան 1888ին.

Նոյն կառավարական լրագիր կը բացատրէ թէ 1889ին երբ Զեռնակորա հարկագրեցաւ աւելի քան 7.000 գաղթականներ ղրկել ի Սերպիա (տնտեսական հարկեցուցիչ պատճառներով, ինչպէս նաեւ քաղաքական մասնաւոր նկատումներով,) փորձուեցաւ Հէրսէքի մէջ եւս գաղթականութեան ընդարձակ շարժում մը յառաջ բերել. ըսել տալու համար թէ իրաց վիճակը նոյնչափ անախորժ է ի Հէրսէք ընդ աւստրեան վարչութեամբ որչափ ի Զեռնակորա. եւ մեծ ճգամբք 108 Հէրսէքցիք միայն գտնուեցան որք յօժարեցան Սերպիա գաղթել. Բայց Սերպիոյ մէջ չեռնակորացի գաղթականք այնքան դժբախտ եղան որ ուրիշ Հէրսէքցիներ չփորձուեցան իրենց գաղթական եղբարց օրինակին հետեւելու.

* * *

Պուլկարիոյ Ազգային Դրամատան 1889 տարւոյ հաշիւք հրատարակեցան. Տարեկան զուտ շահն է 1,046,690 ֆր. յորմէ 318,896 ֆր. Դրամատան պահեստի գումարին վրայ բարդուած է, 31,400 ֆր.ը պաշտօնէից բաշխուած է, և 666,398 ֆր.ը պետական գանձարանի հաշուոյն անցած է. Բայց որովհետեւ տակաւին 879,650 ֆր. պէտք է որպէս զի Պուլկարիոյ Ազգային Դրամատան 10 միլիոն ֆր.ի դրամագլուխն ամբողջացուի, այդ 666,393 ֆր. դրամագլխին վրայ բարդուած է, որ տասն միլիոն ֆր.էն 213,256 ֆր. միայն պակաս կը մնայ այժմ. Պահեստի գումարն որ 740,114 ֆր. էր, 1,119,011 ֆր.ի կը բարձրանայ. Զուտ շահուն մեծութիւնը կը բացատրուի սա պատճառաւ թէ ի Պուլկարիա դրամի եռակոսը զարդիս 100ին 10 է գրէթէ.

Հաշուեկշռին սա գումարներն ուշագրաւ են. Պատրաստ մետաղադրամ 8 227.088 ֆր. Գանձելի թուղթեր 9.022.860 ֆր. Գրաւի վրայ փոխառութիւնք 62.368. Կալուածական գրաւի վրայ փոխառութիւնք 4 624.901. Փոխառութիւնք երկրագործական անուանկներուն 3.342.411. Փոխառութիւն գաւառակներու և քաղաքապետութեանց 3.806.260. Տոկոսաբեր հաշուընթացք իբր 2 միլիոն. Անտոկոս հաշուընթացք իբր 3½ միլիոն.

Դրամատան Պարտի կողմը կը տեսնենք թէ աւանդ տրուած դրամք ինն միլիոնէն աւելի են, և հաշուընթացք իբր վեց միլիոն ֆր.

* * *

Պուլկարիոյ երկաթուղեաց և Ազգային Դրամատան վրայ խօսելով, պէտք է նշանակել պուլկարական վաճառականութեան զարգացումն, որուն նոր մղում պիտի տայ երկաթեայ նոր գծերուն բացումը. 1886ին Պուլկարիոյ ներմուծեալ և արտածեալ վաճառաց հանգուցմարն էր 114.689.623 ֆր. 1887ին 110 489 728. ֆր. և 1888ին 130,561.065 ֆր. Ներածմունք 64 միլիոն 66 միլիոնի բարձրացած են այս երեք տարւոց մէջ, իսկ արտածմունք յիսուն միլիոնէն 64 միլիոնի.

ԿՐՕՆԱՑԻՆ ՎԷՃԸ Ի ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Հունգարիա յաճախ ասպարէզ եղած է կրօնական պայքարներու. Դարուս սկիզբէն ի վեր է որ քիչ շատ հանդարտութիւն կը տիրէ. Օրթոդոքսներն (Սերպք թէ Ռումանք) իրենց ուրոյն կազմակերպութիւնն ունին. Բողոքականք, որք երեք միլիոնէ աւելի են, իրենց Կոնսիստորիան ունին, եւ Հռոմէադաւանք, Հունգարիոյ բնակչաց մեծամասնութիւնն, հարուստ, ազդեցիկ և ուսեալ եկեղեցականութիւն մ'ունին. Հունգարիոյ իշխան-գահերէց Սիմոր կարդինալ-արքեպիսկոպոս, ցկեանս անդամ մահաց Մերակոյտին, տարեկան երկու միլիոն ֆր. եկամուտ ունի, զոր իշխանավայել առատաձեռնութեամբ կը գործածէ. Հոյաշէն պալատ մը կը բնակի, փայլուն կառքեր ունի, իւր սեղանը բաց է ամենուն առջեւ, ի մի բան՝ մեծահարուստ եւ հզօր ազնուականի մը կեանքը կը վարէ. Միւս մահառ եպիսկոպոսք ո՛չ նեւաղ բարեկեցիկ են, քանի որ առնոց մէջ համեստագոյնը տարեկան 300 հազար ֆր. եկամուտ կ'ընդունի. Այս զօրաւոր եկեղեցականութեան հետ վէճի բռնուեցաւ Հունգարիոյ կրօնական գործոց Նախարար Պ. Ալպին Զաքի, խառն ամուսնութեանց խնդրոյն վրայ. Վէճը շատ տարիներէ հետէ կայ, եւ կալվինական-բողոքական Պ. Թիսա նախարարապետն իւր պաշտօնավարութեան հնգեամեան տարւոյ միջոցին չէր կրցած խնդիրը լուծել.

Խնդիրը սա է.—1854ին աւստրեան կառավարութեան Վատիկանի հետ կնքած պայմանագրոյն համաձայն, երբ կաթոլիկ կամ կաթոլիկուհի ոմն ուրիշ դաւանութեան պատկանող անձի մը հետ երեք շրջան ծաղկատի կիներ ձիէն վար իջան, եւ, մէկ ձեռքով բռնելով իրենց շրջազգեստներուն տաունները, որք այդ տեսակ նորաձեւութեան համաձայն շատ երկար էին, դրանդին ասիճաններէն վար վազեցին եւ եկան իրենց ճանկտները մատուցանել պատուհուէոյ. Բայց, առաւօտեան թէթեւ և կարճ շրջազգեստներ հագած, անոնց ետեւէն սրացան՝ յարձակեալ դէմքով երերցնելով ձկնորսութեան փոքրիկ ցանցեր որք սրահին մէջ ծաւալեցին ձուկի եւ ոգմի սատակ հոտ մը.

—Ահ, Տէ՛ր Աստուած, գոչեց պատուհուէին, սա ի՞նչ սոսկալի բան է. Պէ՛գդոիս, չո՛ւտ, ազի սրուակս. Ակիզ զատ առէք օրիորդներուն ցանցերը եւ խոհանոց տարէք.

—Ներեցէք, հօրաքոյր, ըսաւ Բիէբոնի մարքիզը՝ աշխուժիւ առնելով ցանցերը, ես կը տանիմ.

Ֆապռիս, որ մանրակրկիտ դիտող մը էր՝ բնազդմամբ և արհեստով, դիտեց այդ պահուն թէ մանկամարդ աղջիկը թեթեւ ինն կը գունատէր և թէ, ներքակ ազդեցութեամբ մը, պատուհուէոյն այտերն յանկարծակի կը կարմրէին.

Երբ Բիէռ, ցանցերը խոհանոցը տանելէ յետոյ, նկարիչը կ'առաջնորդէր իրեն յատկացեալ սենեակը.

—Ո՞վ է այն մանկամարդ աղջիկն որ ձեր հօրաքրոջ լրագիր կը կարդար, ըսաւ Ֆապռիս.

—Հեռաւոր ազգական մը... օրիորդ Սաւան... Աղքատ աղջիկ մը զոր հօրաքրոյս քովն առած է...

—Ինծի խօսքն ըրած չէիք բնաւ.

—Վա՜յ... իրա՞ւ... կարելի է... յարմարութիւն առած ըլլալու չէ... ի՞նչպէս գտաք.

—Շատ համակրելի.

—Այո, այնպէս չէ՞... Համակրելի է... խե՜ղճ աղջիկ... Ահա ձեր բնակարանը, սիրելիս.

Ընդարձակ սենեակ մը մացուց զինքն որ կը բաղկանար ննջարանէ մը և փոքրիկ սրահէ մը, որոց հանգստաւէտութիւնն և զարդարանքը մեծապէս գովից Ֆապռիս. Ցնծոյ մարքիզը բաժնուեցաւ, որպէս զի նկարիչն ընթրիքին համար հագուի.

Երեկոյին, նկարիչն, որ ևս քան զեւս կը հետաքրքրուէր Պէգդոիսի՝ անոր մեկնմաղձիկ գեղեցկութեանն և գերի թագուհւոյ կեցուածքին համար, փորձեց վերըսուին հարցափորձել Բիէբոնն անոր անցեալն, ներկայ վիճակին և այդ խորհրդաւոր անձին բնաւորութեանը վերայ. Բայց չկրնաց, մարքիզին հակիրճ պատասխաններէն նշմարելով այս խօսակցութեան նիւթն եթէ ոչ անհաճոյ, գէթ ձանձրոյթի հանելու ատիճան անտարբեր էր անոր.

—Մի՛ զրաղիք հօրաքրոջս առընթերակաց օրիորդով, ըսաւ խնդալով Ֆապռիսի... Անոր համար եկած չենք հոս... Եթէ կ'ուզէք ինծի հաճելի ըլլալ, սա օրիորդներուն ուշադրութիւն դարձուցէք... — Ներկայացնեմ ձեզի... Ուշի ուշով ուսումնասիրեցէք զանոնք և ձեր գնահատումներն հաղորդեցէք ինձ...

Ամէն կերպով մեծ փատաւորութիւն ունիմ ձեր ճաշակին և ձեր կրթութեան վրայ... Թերեւս ինձ պիտի օգնէք վերջնական ընտրութիւն մը ընելու, և պէտք է որ այդ բանը ընեմ, եթէ չեմ ուզեր գժտուիլ հօրաքրոջս հետ... կը տեսնէք թէ բոլոր Ֆրանսան եւ երկու Ամերիկաները հրաւիրեր է... Պէտք չէ որ իր յոգնութիւնը պարապը ելլէ... Զանացէք ուրեմն կարդալ այս նորատի ապինքներուն աչքերներուն եւ արտերուն մէջ... Եթէ նկարիչ մը դիմագէտ չըլլայ, ո՞վ պիտի ըլլայ.

—Սիրելի բարեկամս, պատասխանեց Ֆապռիս, չէիք կրնար աւելի գէշ տեղ մը դիմել... Ձեմ գիտեր թէ իմ բոլոր պաշտօնակիցներս այս մասին ինծի կը նմանի՞ն... բայց, իմ մասիս, ես շատ յոգնի դիմագէտ մըն եմ, և համոզուած եմ թէ բնախօսական նախամէտ մէջ իմ բոլոր տարաբնութիւններս սխալ են... Ձեմ գիտեր բնաւ թէ իրօք ինչ կ'անցնի կը դառնայ այն մարդուն կամ կնոջ հոգւոյն մէջ որուն կենդանագիրը կը տիրեմ... Եթէ գրաբար անոնց կը վերագրեմ շատ մը տաժուններ, կրքեր, առաքինութիւններ կամ մոլութիւններ որոցմէ բոլորովին հեռի են... Տեսէք ի՞նչ կը պատահի մեր արհեստանոցի օրինակներուն համար... երգեցիկ սրճարանի երգչուհիներ մեկ կուտան Աստուածածնի գլուխներ... փղոցի աղջիկներ՝ որք երկու գաղափար չունին իրենց ուղեղին մէջ, մուսայի գլուխներ... արուարձաններու գինեվաճառներ՝ սուրբի և առաքելի դէմքեր... Պատճառն այն է որ բոլոր դիմագծութիւնք մեզի համար ենթակայական են... Այդ դէմքերուն վրայ կը տեսնենք ինչ որ կը վերագրենք անոնց, ինչ որ մեզ կը ներշնչեն... Նկարիչներն, ինչպէս բանաստեղծները, կ'ենթադրեմ, միամիտ և դիւրաշուրթ մարդիկ են,—և այդպէս պարտին ըլլալ... — Ֆիզիքականին եւ բարոյականին յարաբերութիւնները գըտնելու համար ամէնէն յոգի դատաւորներն են... որովհետեւ իրենց տեսածը չեն նկարեր, այլ ինչ որ կ'երեւակայեն իրենց տեսածին վրայ... Բնութիւնը չեն նկարեր, բնութիւնէն ներշնչուելով կը նկարեն, բան մը որ միեւնոյնը չէ.

—Բայց այն ատեն, ըսաւ Բիէբոնն, իրենց նկարածը նման չըլլար.

—Ներեցէք, հետաքրքրաշարժն այն է որ ճիշդ նմանը կը նկարեն. նմանէն աւելին կ'ընեն, որովհետեւ, դէմքին նիւթական գիծերն հաւատարմութեամբ արտագրելով, կը կերպարանափոխեն անոր արտայայտութիւնը... Պատճառն այն է որ չկայ մարդկային դէմք մը որ իր բանաստեղծական յատկանիշը չունենայ, իր լուսանիւթ ցոլքն անոր համար որ գիտէ այդ ցոլքը առնուլ ադկից... Բայց մի՛ փնտռէք այդ յատկանիշը կամ այդ ցոլքը օրինակին հոգւոյն մէջ...

(Շարունակեալ)

նաւարութեանց հետ ի Սոֆիա կառաքում մը նաւաս, որ Փիլիպէէ և Եամբոլիէ անցնելով, հասաւ Պուլկաս, այս կիրակի. Մինչ իշխանը կառախմբէն վար կ'իջնէր, կայծակներ ու փայլակներ երկինքը կը գոռացնէին, եւ յորդ անձրեւ մը կը սկսէր տեղալ. Իշխանն, իւր մայրն և նախարարք սակայ մուրճով մը դամեցին վերջին նիգ երկաթեայ գծին վերջին հատուածին վրայ, յետ որոյ պուլկար կղերն, առաջնորդութեամբ ծերունազարդ արքեպիսկոպոսին Պուլկասի և Սլիվնոյի, և աջակցութեամբ յոյն եկեղեցականութեան, օրհնեց նոր երկաթուղին, և երկու հարիւր հոգւոյ հացկերոյթ տրուեցաւ Պուլկասի կայարանին մեծ յատկապէս կառուցեալ տաղաւարի մը մէջ. Իշխանը նախ պուլկարերէն բանախօսութիւն մը արտասանեց, յետոյ ֆրանսերէն խօսելով, բաժակ առաջարկեց ի պատիւ «Պառաջդիմութեան՝ ի ձեռն խաղաղութեան», սա խօսքերով.

«Երջանիկ եմ, զի իմ միջոցաւս ահա իրագործեալ կը տեսնեմ ազգիս սիրելագոյն բաղձանքներէն մին. Եւ պարծանք կը համարիմ յիշելով թէ Աստուծոյ ընտրեալն եմ աշխարհս ազնուագոյն ազգերէն մին առաջնորդելու ի յաջողութիւն, ի բարեկեցութիւն և ի զարգացումն իւր զբաղութեան և իւր հարստութեան. Բաժակս կը պարպեմ ի մեծութիւն ազգիս. Եւ դուք, տեսարք ճարտարագէտք և գրագէտք, որք հրաւէրս ընդունելով սեղանակից եղած էք ինձ, բարի՛ եկաք. Ահա մէկ ծայրէն միւսը չըլլեցաք այս գիծ, որ տարի մը յառաջ անգոյ էր. Այս գիծ բնեցաւ այս օրհնեալ երկրի բնիկ զօրութենէն, որոյ գլուխը դրած է զիս երկնային Նախախնամութիւնն. Իմ հետս դիտեցէք այս գիծ, որ Պալքանեան Թերակղզւոյ սրտէն մեկնելով, Պալքանաց ձիւնապարդ գագաթները միացնելով Հառատի լերանց կոյս անտառներուն և սառնարաններուն հետ, և անցնելով այն հարուստ գաւառներէն որք լի են կենդանական հիւթով, զօրութեամբ և ոսկիով, կուգայ կը յանգի յաջուն Սեւ ծովու, հանդէպ ծայրագոյն Արեւելից. Արդ, Տէրոյդ, ինձ կը պարտիք այս միջազգային հաղորդակցութիւններ. Երջանիկ կ'ըզգամ ինքզինքս՝ չոգւոյ քաղաքակրթիչ զօրութիւնն ի նպաստ երկրիս ի կիր առնելուս համար. Գաւաթս կը պարպեմ ի պատիւ այն միջազգային հաղորդակցութեանց որք յառաջդիմութիւն պիտի բերեն խաղաղութեան հետ. Կեցցէ՛ յառաջդիմութիւն՝ խաղաղութեամբ.»

Այս քիչ մը անձնագովական ճառէն ետք, որ աւելորդ է ըսել թէ ջերմապէս ծափահարեցաւ, յոյն եպիսկոպոսը բաժակ առաջարկեց Իշխանին կենաց, և ելմտական նախաբարը՝ «Նոր երկաթուղւոյն յաջողութեան». Քաղաքը մեծ ցնծութեան մէջ էր. Դիշերը լուսաւորութիւն եղաւ. Իշխանն և մայր-իշխանուհին հիւր եղան հրեայ սեղանաւոր Պ. Փրէդենթէի. Իշխանն այս առթիւ Ս. Ալեքսանդրի պատուանշանը տուաւ ելմտական նախարար Պ. Սալլապաշէվի և առնոր անգլիացի մասնագէտ խորհրդական Պ. Հարօրբի.

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՖԷՕՅԷ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Դ

ԱԵԴ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐԸ

Բիէբոն ժընէի դղեակն հասած էր երկուշաբթի օր մը. Յաղթորդ կիրակին, միջօրէէն յետոյ, գաղտնաբար մեկնեցաւ՝ առանց իմաց տալու դղեկին հիւրերուն որք նախաճաշէն յետոյ պտոյտի և ձկնորսութեան ելած էին, ու մերձակայ կասութեան՝ անդ սպասելու Ֆապռիսի յարաբերը գնաց՝ անդ սպասելու Ֆապռիսի և իր հօրաքրոջը ներկայացնելու զայն. Տիկին սը Մոնդռանը գտան ընդարձակ սրահի մը մէջ, մէն միայնակ ընտանեկան մէկ քանի կենդանագիրներու և օրիորդ սը Սառատոնի հետ որ լրագիր մը կը կարդար անոր. Նկարիչը դեռ ուշի ուշով չդիտած ամէն բան, ըսաւ ինքնին որ եթէ ընտրութիւնը իրեն թողուէր, պատուհուէոյն ակնդանագիրը չէր որ կը տիրէր. Իրաւ է կենդանագիրը չէր որ կը տիրէր. Բրաւ է սակայն որ չատ գոհ չմնաց մանկամարդ աղջիկան ընդունելութենէն, որ, առանց ոտքի ելլելու, յոգնած և գրեթէ գժտան ոտքի ելլելու մը նեսեց անոր վրայ, և մեղնայուածք մը նետեց անոր վրայ, և մեղմաձայն շարունակեց լրագրին ընթերցումը, մինչդեռ Ֆապռիս մէկ քանի խօսք կը փոխանակէր դղեկին տիրուհւոյն հետ.

—Շատ գոհ եմ ձեզ հետ ծանօթանալուս, պարոն, ըսաւ պատուհուէին իր ամէնէն շնորհալի կերպիւ, եւ չատ հպարտ եմ որ ձեր ձեռքով շինուած կենդանագիր մը պիտի ունենամ... Մեծ հաճոյք մը չէ ինծի պէս պատուած կին մը նկարել...

—Տիկի՛ն...

—Բայց դուք դաշտանկար ալ կը գծէք... Մեր շրջակայները շատ սիրուն տեսարաններ կան... Զեզի համար միթարութիւն մը պիտի ըլլայ այս...

—Տիկին պատուհուէի, բնաւ պէտք չպիտի ունենամ ատոր.

—Թոյլ կուտա՞ք ձեր օրինակներուն որ նիստերուն ատեն խօսին. Ձեր գործին արգելք չը՞ըլար...

—Բնաւ, տիկին... ընդհակառակն... ազով ճիշդ դիմագծութիւնը կ'ունենանք...

—Ա՜հ, աւելի լաւ... որովհետեւ ես շատ շատախօս եմ... Այնպէս չէ՞, Պէգդոիս.

—Երբեք դժգոհութիւն մը ունեցած չեմ ադկից, տիկին, ըսաւ Պէգդոիս թեթեւ ինն ժպտելով.

—Կը տեսնէք, պարոն, դժգոհութիւն ունեցած չէ, բայց կը խոստովանի.

Զիերու դփռոց մը, ձայներու և ծիծաղներու ժխորի մը հետ, ծանոյց թէ հեծելներու խումբը խառնիխուռն կը վերադառնար գաւիթին մէջ ձկնորսներու խմբին հետ. երեք շորս ծաղկատի կիներ ձիէն վար իջան, եւ, մէկ ձեռքով բռնելով իրենց շրջազգեստներուն տաունները, որք այդ առենուան նորաձեւութեան համաձայն շատ երկար էին, դրանդին ասիճաններէն վար վազեցին եւ եկան իրենց ճանկտները մատուցանել պատուհուէոյն. այլք, առաւօտեան թեթեւ և կարճ շրջազգեստներ հագած, անոնց ետեւէն սրացան՝ յարձակեալ դէմքով երերցնելով ձկնորսութեան փոքրիկ ցանցեր որք սրահին մէջ ծաւալեցին ձուկի եւ ոգմի սատակ հոտ մը.

—Ահ, Տէ՛ր Աստուած, գոչեց պատուհուէին, սա ի՞նչ սոսկալի բան է. Պէ՛գդոիս, չո՛ւտ, ազի սրուակս. Ակիզ զատ առէք օրիորդներուն ցանցերը եւ խոհանոց տարէք.

—Ներեցէք, հօրաքոյր, ըսաւ Բիէբոնի մարքիզը՝ աշխուժիւ առնելով ցանցերը, ես կը տանիմ.

Ֆապռիս, որ մանրակրկիտ դիտող մը էր՝ բնազդմամբ և արհեստով, դիտեց այդ պահուն թէ մանկամարդ աղջիկը թեթեւ ինն կը գունատէր և թէ, ներքակ ազդեցութեամբ մը, պատուհուէոյն այտերն յանկարծակի կը կարմրէին.

Երբ Բիէռ, ցանցերը խոհանոցը տանելէ յետոյ, նկարիչը կ'առաջնորդէր իրեն յատկացեալ սենեակը.

—Ո՞վ է այն մանկամարդ աղջիկն որ ձեր հօրաքրոջ լրագիր կը կարդար, ըսաւ Ֆապռիս.

—Հեռաւոր ազգական մը... օրիորդ սը Սառատ... Աղքատ աղջիկ մը զոր հօրաքրոյս քովն առած է...

—Ինծի խօսքն ըրած չէիք բնաւ.

—Վա՜յ... իրա՞ւ... կարելի է... յարմարութիւն առած ըլլալու չէ... ի՞նչպէս գտաք.

—Շատ համակրելի.

—Այո, այնպէս չէ՞... Համակրելի է... խե՜ղճ աղջիկ... Ահա ձեր բնակարանը, սիրելիս.

Ընդարձակ սենեակ մը մացուց զինքն որ կը բաղկանար ննջարանէ մը և փոքրիկ սրահէ մը, որոց հանգստաւէտութիւնն և զարդարանքը մեծապէս գովից Ֆապռիս. Ցնծոյ մարքիզը բաժնուեցաւ, որպէս զի նկարիչն ընթրիքին համար հագուի.

Երեկոյին, նկարիչն, որ ևս քան զեւս կը հետաքրքրուէր Պէգդոիսի՝ անոր մելամաղձիկ գեղեցկութեանն և գերի թագուհւոյ կեցուածքին համար, փորձեց վերըսուին հարցափորձել Բիէբոնն անոր անցեալն, ներկայ վիճակին և այդ խորհրդաւոր անձին բնաւորութեանը վերայ. Բայց չկրնաց, մարքիզին հակիրճ պատասխաններէն նշմարելով այս խօսակցութեան նիւթն եթէ ոչ անհաճոյ, գէթ ձանձրոյթի հանելու ատիճան անտարբեր էր անոր.

—Մի՛ զրաղիք հօրաքրոջս առընթերակաց օրիորդով, ըսաւ խնդալով Ֆապռիսի... Անոր համար եկած չենք հոս... Եթէ կ'ուզէք ինծի հաճելի ըլլալ, սա օրիորդներուն ուշադրութիւն դարձուցէք... — Ներկայացնեմ ձեզի... Ուշի ուշով ուսումնասիրեցէք զանոնք և ձեր գնահատումներն հաղորդեցէք ինձ...

Ամէն կերպով մեծ փատաւորութիւն ունիմ ձեր ճաշակին և ձեր կրթութեան վրայ... Թերեւս ինձ պիտի օգնէք վերջնական ընտրութիւն մը ընելու, և պէտք է որ այդ բանը ընեմ, եթէ չեմ ուզեր գժտուիլ հօրաքրոջս հետ... կը տեսնէք թէ բոլոր Ֆրանսան եւ երկու Ամերիկաները հրաւիրեր է... Պէտք չէ որ իր յոգնութիւնը պարապը ելլէ... Զանացէք ուրեմն կարդալ այս նորատի ապինքներուն աչքերներուն եւ արտերուն մէջ... Եթէ նկարիչ մը դիմագէտ չըլլայ, ո՞վ պիտի ըլլայ.

—Սիրելի բարեկամս, պատասխանեց Ֆապռիս, չէիք կրնար աւելի գէշ տեղ մը դիմել... Ձեմ գիտեր թէ իմ բոլոր պաշտօնակիցներս այս մասին ինծի կը նմանի՞ն... բայց, իմ մասիս, ես շատ յոգի դիմագէտ մըն եմ, և համոզուած եմ թէ բնախօսական նախամէտ մէջ իմ բոլոր տարաբնութիւններս սխալ են... Ձեմ գիտեր բնաւ թէ իրօք ինչ կ'անցնի կը դառնայ այն մարդուն կամ կնոջ հոգւոյն մէջ որուն կենդանագիրը կը տիրեմ... Եթէ գրաբար անոնց կը վերագրեմ շատ մը տաժուններ, կրքեր, առաքինութիւններ կամ մոլութիւններ որոցմէ բոլորովին հեռի են... Տեսէք ի՞նչ կը պատահի մեր արհեստանոցի օրինակներուն համար... երգեցիկ սրճարանի երգչուհիներ մեկ կուտան Աստուածածնի գլուխներ... փղոցի աղջիկներ՝ որք երկու գաղափար չունին իրենց ուղեղին մէջ, մուսայի գլուխներ... արուարձաններու գինեվաճառներ՝ սուրբի և առաքելի դէմքեր... Պատճառն այն է որ բոլոր դիմագծութիւնք մեզի համար ենթակայական են... Այդ դէմքերուն վրայ կը տեսնենք ինչ որ կը վերագրենք անոնց, ինչ որ մեզ կը ներշնչեն... Նկարիչներն, ինչպէս բանաստեղծները, կ'ենթադրեմ, միամիտ և դիւրաշուրթ մարդիկ են,—և այդպէս պարտին ըլլալ... — Ֆիզիքականին եւ բարոյականին յարաբերութիւնները գըտնելու համար ամէնէն յոգի դատաւորներն են... որովհետեւ իրենց տեսածը չեն նկարեր, այլ ինչ որ կ'երեւակայեն իրենց տեսածին վրայ... Բնութիւնը չեն նկարեր, բնութիւնէն ներշնչուելով կը նկարեն, բան մը որ միեւնոյնը չէ.

—Բայց այն ատեն, ըսաւ Բիէբոն, իրենց նկարածը նման չըլլար.

—Ներեցէք, հետաքրքրաշարժն այն է որ ճիշդ նմանը կը նկարեն. նմանէն աւելին կ'ընեն, որովհետեւ, դէմքին նիւթական գիծերն հաւատարմութեամբ արտագրելով, կը կերպարանափոխեն անոր արտայայտութիւնը... Պատճառն այն է որ չկայ մարդկային դէմք մը որ իր բանաստեղծական յատկանիշը չունենայ, իր լուսանիւթ ցոլքն անոր համար որ գիտէ այդ ցոլքը առնուլ ադկից... Բայց մի՛ փնտռէք այդ յատկանիշը կամ այդ ցոլքը օրինակին հոգւոյն մէջ...

(Շարունակեալ)

Ժողովուրդը ջերմ համակրութիւն ցուցուց ո՛չ միայն իշխանին, այլ և Գ. Սթամպուլովի, որ համարձակ շրջեցաւ քաղաքին ամեն կողմը, մինչ հակապուլիսար Թերթեր կը գրեն թէ նախարարապետը բազմաթիւ ոստիկաններով շրջապատուած պիտի միշտ։ Գ. Սթամպուլով կառքով երկաթուղւոյ կայարանը գացած միջոցին, Գուրկացի օրիորդներ ծաղիկներ և ասեղնագործ թաշկինակներ կը նետէն կառքին մէջ։ Իշխանն ևս շատ մը ապերասգրեր ստացաւ, և իր քարտուղարին միջոցաւ առատ ոգորմութիւններ բաշխել տուաւ աղքատաց։ Իշխանին մեկնումէն ետք, նախարարք նաւակով շրջագայութիւն մ'ըրին դէպ ի Ս. Անաստասի վանքն, որ Գուրկասի ծովախորշին դիմացի եզերքը կը գտնուի։

ՊԻԶՄԱՐՔ ԵՒ ՎԻՀԷԼՄ Բ.

«Պիզմարքը խնամել պէտք է, և ո՛չ թէ դատել», ըսեր է Վիլհելմ Բ., կարդալով Պիզմարքը իշխանին բրած յայտարարութիւնները զանազան լրագրպետներու, յայտարարութիւնք յորս Պիզմարք չի ծածկեր իւր հակառակութիւնը Կայսեր հետեւած քաղաքականութեան։

Այս առթիւ կը պատմուի թէ Պիզմարք Պերլինէ մեկնելուն առջի օրն ա՛յն ատենան գրգռուած, զայրացած, բորբոքուած էր որ իւր կենն՝ իշխանութիւնն՝ բուռն մտահոգութեան մէջ ինկեր է, վախնալով որ մի՛ գուցէ պաշտօնանկ նախարարապետին խելքին գայ։

Պիզմարքի դիրքն հանդէպ Կայսեր՝ օրուան մեծ խնդիրն է յԵւրոպա։ Պիզմարքը պաշտօնէներն անգամ կը խոստովանին թէ անդոյզ ընթացքի մը կը հետեւի անկեալ նախարարապետն՝ այսպէս իւր վիհափառ տիրոջ դէմ հակառակորդի դեր առնելով։

Բայց երևտասարդ Կայսրն այնքան չի յուզուիր, և որոշիր է պաղ արեամբ դիտել Պիզմարքի այս բորբոքումն, Արնիմեան նոր դատաստանի մը տեղի չտալու համար։

ԴԷՊԵՐԵՐՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Այս օրերս կայսերական Ո-ւ-ս մը պիտի հրատարակի, որով Հրէից բացարձակ կ'արգիլուի քաղաքական թերթի հրատարակել Ռուսիոյ մէջ։

—Ռուս կառավարութիւնն սկսաւ երկաթուղւոյ մը շինութիւնը Վլատիքաւքասէ մինչեւ Թիֆլիս։ Երաւն միլիոն ռուպլ ծախք պիտի լինի, որով հետեւ շատ դժուար գործ է երկաթուղին բարձրացնել այն Կաւկասեան բարձունքը։

—Քաղաքական մեծ կարեւորութիւն կը տրուի այն լրոյն թէ Նախարարապետ Բիսմարքի այս տարի պիտի ընկերանայ Վիլհելմ Կայսեր ուղեւորութեան ի Փեթերսպուրգ, մինչ Պիզմարք անցեալ տարի չէր ընկերացած Ն. Վեհափառութեան։ Ուրեմն, Վիլհելմ Բ. Կայսեր և Ալեքսանդր Գ. Կայսեր միջեւ խորհրդակցութիւնք քաղաքական հանդամանք պիտի ունենան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՎԱԶՈՎՍԿԻ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Ազնուամեծար Գ. Յովհաննէս Այվազովսկի երեքշաբթի օրը պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

Ինչպէս կը յիշուի, աշխարհահռչակ ծովանկարիչը մայրաքաղաքս եկած էր յատկապէս՝ շնորհակալութիւն մատուցանելու համար առ Վեհ. Սուլթանն, որ ակից առաջ հաճած էր առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել նմա։

Երեքշաբթի օրը, կայս. պարատէն իրեն ուղղեալ հրաւէրի մը համաձայն՝ Գ. Այվազովսկի Եըլտըզի պալատը դընաց ընկերակցութեամբ ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Գ. Մաքսիմովի։ Վեհ. Սուլթանի սենեկապետ Էմին պէյ և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք ընդունեցին զանոնք ու պատուասիրեցին։ Յետոյ մեծանուն ծովանկարիչն առաջնորդուեցաւ Եըլտըզի դարատանն ուր շրջեցաւ սքանչանօք։

Ունկնդրութիւնը տեղի ունեցաւ ժամը 10ին, յորում սենեկապետ պէյերն առաջնորդեցին զԳ. Այվազովսկի Վեհ. Սուլթանի գանուած դահլիճը։

Ն. Կ. Վեհափառութիւն հաճեցաւ սիրալիր ընդունելութիւն մը ընել Գ. Այվազովսկիի որ իւր խորին երախտագիտութիւնն յայտնեց այն մեծ պատուոյն համար որում արժանացած էր առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան ստանալով և որում կրնայուի կ'արժանանար պատիւ ունենալով անձամբ իւր խորին մեծարանքը մատուցանել առ Օգոստափառ Սուլթանն։

Ունկնդրութեան ներկայ էին նաև սենեկապետ Էմին պէյ և Գ. Մաքսիմով։

Գ. Այվազովսկի անձամբ Վեհ. Սուլթանին մատոյց երկու չքեղ ծովանկարներ զոր յատկապէս պատրաստած էր Ն. Կ. Վեհափառութեան համար, որ հաճեցաւ ընդունիլ զայնս և իւր բարձր գնահատումն յայտնել անոնց արուեստական արժանիքին վրայ։

Գ. Այվազովսկի շնորհակալութեան կրկին արտայայտութիւններէ յետոյ, հրաժեշտ մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

Օաւարտ ունկնդրութեան, մեծանուն ծովանկարիչն առաջնորդուեցաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վեսմ. Սիրէյա փաշայի քով, ուր քիչ վերջը գալով արարողապետ Միւնիր փաշա, յանձնեց նմա Վեհ. Սուլթանին կողմէ նուիրեալ ոսկի ընչատուփ մը՝ ադամանդազարդ կայս. թուղթայով, ինչպէս նաեւ երկրորդ կարգի Շէֆքատ պատուանշան զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւն հաճած էր շնորհել առ Տիկին Այվազովսկի։

Գ. Այվազովսկի ջերմ երախտագիտութիւն յայտնեց թէ՛ յանուն իւր և թէ՛ յանուն իւր Տիկնոջ, կայսերական գնահատման այս բարձր հաւաստեաց համար։

Գ. Այվազովսկի և Գ. Մաքսիմով նոյն երեկոյին կայս. պալատն ընթրեցին, Վեսմ. Սիրէյա փաշայի և Էմին պէյի հետ, և դիշերը դարձան ի Բերա։

• •

Գ. ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻԻ ԵՐԷԿԻ ՊՏՈՒՏՆԵՐԸ

Վեհ. Սուլթանի կողմէ շնորհեալ արտօնութեան համաձայն՝ Գ. և Տիկին Այվազովսկի երէկ առաւօտ Պոյիս անցնելով Թոփ-Դարաի պալատն եւ կայս. Դոլմաբահչան այցելեցին ուր բարձրաստիճան հիւրերու յատուկ մեծարանօք ընդունուեցան։ Թոփ-Դարաի պալատէն, պալատական չորս զուգարանի մակոյկ մը առաջնորդեց զանոնք Պեյլերպէյի պալատն և անտի Տօրմա-Պաղչէի պալատը։

Միջօրէին յետոյ, Գ. Այվազովսկի երրորդի կայս. պալատը երթալով, այցելութիւն տուաւ առաջին քարտուղար Սիրէյա փաշային և արարողապետ Միւնիր փաշային, և Պոլսէն մեկնումնն առթիւ իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելով, խնդրեց նոցին Վեսմութիւնէն իւր շնորհակալը զդացմունց թարգմանն բլալ յատս կայս. գահոյից այն շնորհաց համար որոնք Վեհ. Սուլթանը պատուած էր զինքը և այն պատիւներուն համար որոց արժանացած էր ի Կ. Պոլիս։

• •

ՄԵԿՆՈՒՄՆ Գ. ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻԻ

Գ. և Տիկին Այվազովսկի այսօր կը մեկնին մայրաքաղաքէս ի Թէոդոսիա (Խրիմ), առուսական Լ-ս-ս-ի չոգենաւով որ երեքշաբթի ժամ 2ին ճամբայ կ'ելլէ։

Մեծանուն ծովանկարիչը քաղցր տպաւորութիւն մը կը տանի իւր հետ։ Պոլսոյ մէջ իւր գտած մեծարանքն ու սիրալիր ընդունելութիւնն, բաց ի պաշտօնական շրջանակներու մէջ իւր գտած պատիւներէն, Գ. Այվազովսկի մեծագոյն դղացեալ է նաև աղդ այնոց ամէն դասերուն կողմէ իրեն ցոյց տրուած համակրանաց համար։ Ժամանակ չունենալով անձամբ այցելելու այն կրթական ու բարեգործական հաստատութիւններն որոց խնամակալութեանց այցելութիւնն ընդունած էր, և մասնաւորապէս Գալֆարեան Արքանոցն, Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութիւնն ու Օրթագիւղի Հափսիմեանց վարժարանն, խնդրած է խմբագրութենէն հրապարակաւ յայտնել իւր շնորհակալութիւնն յիշեալ հաստատութեանց։

Գալֆարեան Արքանոցի սանուհիք իրենց ձեռագործաց աշխատութեանց արդիւնք եղող բարձ մը նուէր ղրկած են մեծանուն վարպետին։ Իսկ Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան կողմէ յատուկ պատգամաւորութիւն մը երկուշաբթի օրը ներկայանալով Գ. Այվազովսկիի, շնորհակալութիւն յայտնած է նմա՝ երկու տարի առաջ իրենց ընկերութեան նուիրեալ ծովանկարին համար։ Գ. Այվազովսկի և իւր Ազն. Տիկինն համակրալից ընդունելութիւն մ'ըրին Դպրոցասէր Տիկնանց պատգամաւորութեան և Տիկին Այվազովսկի հաճեցաւ ընդունիլ ընկերութեան պատուոյ անդամակցութիւնն որ առաջարկուեցաւ իրեն։ Երէկ, Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան կողմէ պաշտօնական նամակաւ մը Ազն. Տիկին Այվազովսկիի մատուցուեցաւ Պատուոյ անդամակցութեան վկայականն, հանդերձ թատրերգ ոսկեզօծ բանաւոր մը զոր Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան սանուհիք պատրաստած են։

Գ. Այվազովսկի թէոդոսիայէն պիտի պատասխանէ համակրանաց այս արտայայտութիւններուն։ Առ այժմ, ինչպէս Բերայի աղջկանց Արուեստանոցին, նոյնպէս Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան և Հափսիմեանց վարժարանին նուէր ղրկած է իւր և իւր Տիկնոջ մեծագոյն լուսանկարը զոր պատրաստած են Մեծ. Ապտուլլահ Եղբարք։

• •

Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց Տնօրէն Ժողովոյ անդամը խմբովին այցելած են Գ. Այվազովսկիի որ, ինչպէս յայտնի է, Ընկերութեան ԲԱՐԵԱՐԱՆ է ըստ Հիմնական Կանոնագրի։ Մեծանուն Ծովանկարիչն յոյժ սիրալիր ընդունելութիւն մը ընելով, համակիր բանիւք խօսած է Ընկերութեան ու անոր վարժարանաց վրայ։ Գ. Այվազովսկի նոր հակակրութեան կրկին արտայայտութիւններէ յետոյ, հրաժեշտ մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

Օաւարտ ունկնդրութեան, մեծանուն ծովանկարիչն առաջնորդուեցաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վեսմ. Սիրէյա փաշայի քով, ուր քիչ վերջը գալով արարողապետ Միւնիր փաշա, յանձնեց նմա Վեհ. Սուլթանին կողմէ նուիրեալ ոսկի ընչատուփ մը՝ ադամանդազարդ կայս. թուղթայով, ինչպէս նաեւ երկրորդ կարգի Շէֆքատ պատուանշան զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւն հաճած էր շնորհել առ Տիկին Այվազովսկի։

Գ. Այվազովսկի ջերմ երախտագիտութիւն յայտնեց թէ՛ յանուն իւր և թէ՛ յանուն իւր Տիկնոջ, կայսերական գնահատման այս բարձր հաւաստեաց համար։

Գ. Այվազովսկի և Գ. Մաքսիմով նոյն երեկոյին կայս. պալատն ընթրեցին, Վեսմ. Սիրէյա փաշայի և Էմին պէյի հետ, և դիշերը դարձան ի Բերա։

• •

Գ. ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻԻ ԵՐԷԿԻ ՊՏՈՒՏՆԵՐԸ

Վեհ. Սուլթանի կողմէ շնորհեալ արտօնութեան համաձայն՝ Գ. և Տիկին Այվազովսկի երէկ առաւօտ Պոյիս անցնելով Թոփ-Դարաի պալատն եւ կայս. Դոլմաբահչան այցելեցին ուր բարձրաստիճան հիւրերու յատուկ մեծարանօք ընդունուեցան։ Թոփ-Դարաի պալատէն, պալատական չորս զուգարանի մակոյկ մը առաջնորդեց զանոնք Պեյլերպէյի պալատն և անտի Տօրմա-Պաղչէի պալատը։

Միջօրէին յետոյ, Գ. Այվազովսկի երրորդի կայս. պալատը երթալով, այցելութիւն տուաւ առաջին քարտուղար Սիրէյա փաշային և արարողապետ Միւնիր փաշային, և Պոլսէն մեկնումնն առթիւ իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելով, խնդրեց նոցին Վեսմութիւնէն իւր շնորհակալը զդացմունց թարգմանն բլալ յատս կայս. գահոյից այն շնորհաց համար որոնք Վեհ. Սուլթանը պատուած էր զինքը և այն պատիւներուն համար որոց արժանացած էր ի Կ. Պոլիս։

• •

ՄԵԿՆՈՒՄՆ Գ. ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻԻ

Գ. և Տիկին Այվազովսկի այսօր կը մեկնին մայրաքաղաքէս ի Թէոդոսիա (Խրիմ), առուսական Լ-ս-ս-ի չոգենաւով որ երեքշաբթի ժամ 2ին ճամբայ կ'ելլէ։

Մեծանուն ծովանկարիչը քաղցր տպաւորութիւն մը կը տանի իւր հետ։ Պոլսոյ մէջ իւր գտած մեծարանքն ու սիրալիր ընդունելութիւնն, բաց ի պաշտօնական շրջանակներու մէջ իւր գտած պատիւներէն, Գ. Այվազովսկիի մեծագոյն դղացեալ է նաև աղդ այնոց ամէն դասերուն կողմէ իրեն ցոյց տրուած համակրանաց համար։ Ժամանակ չունենալով անձամբ այցելելու այն կրթական ու բարեգործական հաստատութիւններն որոց խնամակալութեանց այցելութիւնն ընդունած էր, և մասնաւորապէս Գալֆարեան Արքանոցն, Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութիւնն ու Օրթագիւղի Հափսիմեանց վարժարանն, խնդրած է խմբագրութենէն հրապարակաւ յայտնել իւր շնորհակալութիւնն յիշեալ հաստատութեանց։

Գալֆարեան Արքանոցի սանուհիք իրենց ձեռագործաց աշխատութեանց արդիւնք եղող բարձ մը նուէր ղրկած են մեծանուն վարպետին։ Իսկ Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան կողմէ յատուկ պատգամաւորութիւն մը երկուշաբթի օրը ներկայանալով Գ. Այվազովսկիի, շնորհակալութիւն յայտնած է նմա՝ երկու տարի առաջ իրենց ընկերութեան նուիրեալ ծովանկարին համար։ Գ. Այվազովսկի և իւր Ազն. Տիկինն համակրալից ընդունելութիւն մ'ըրին Դպրոցասէր Տիկնանց պատգամաւորութեան և Տիկին Այվազովսկի հաճեցաւ ընդունիլ ընկերութեան պատուոյ անդամակցութիւնն որ առաջարկուեցաւ իրեն։ Երէկ, Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան կողմէ պաշտօնական նամակաւ մը Ազն. Տիկին Այվազովսկիի մատուցուեցաւ Պատուոյ անդամակցութեան վկայականն, հանդերձ թատրերգ ոսկեզօծ բանաւոր մը զոր Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան սանուհիք պատրաստած են։

Գ. Այվազովսկի թէոդոսիայէն պիտի պատասխանէ համակրանաց այս արտայայտութիւններուն։ Առ այժմ, ինչպէս Բերայի աղջկանց Արուեստանոցին, նոյնպէս Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան և Հափսիմեանց վարժարանին նուէր ղրկած է իւր և իւր Տիկնոջ մեծագոյն լուսանկարը զոր պատրաստած են Մեծ. Ապտուլլահ Եղբարք։

• •

Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց Տնօրէն Ժողովոյ անդամը խմբովին այցելած են Գ. Այվազովսկիի որ, ինչպէս յայտնի է, Ընկերութեան ԲԱՐԵԱՐԱՆ է ըստ Հիմնական Կանոնագրի։ Մեծանուն Ծովանկարիչն յոյժ սիրալիր ընդունելութիւն մը ընելով, համակիր բանիւք խօսած է Ընկերութեան ու անոր վարժարանաց վրայ։ Գ. Այվազովսկի նոր հակակրութեան կրկին արտայայտութիւններէ յետոյ, հրաժեշտ մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

Օաւարտ ունկնդրութեան, մեծանուն ծովանկարիչն առաջնորդուեցաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վեսմ. Սիրէյա փաշայի քով, ուր քիչ վերջը գալով արարողապետ Միւնիր փաշա, յանձնեց նմա Վեհ. Սուլթանին կողմէ նուիրեալ ոսկի ընչատուփ մը՝ ադամանդազարդ կայս. թուղթայով, ինչպէս նաեւ երկրորդ կարգի Շէֆքատ պատուանշան զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւն հաճած էր շնորհել առ Տիկին Այվազովսկի։

Գ. Այվազովսկի ջերմ երախտագիտութիւն յայտնեց թէ՛ յանուն իւր և թէ՛ յանուն իւր Տիկնոջ, կայսերական գնահատման այս բարձր հաւաստեաց համար։

Գ. Այվազովսկի և Գ. Մաքսիմով նոյն երեկոյին կայս. պալատն ընթրեցին, Վեսմ. Սիրէյա փաշայի և Էմին պէյի հետ, և դիշերը դարձան ի Բերա։

• •

Գալֆարեան Արքանոցի սանուհիք իրենց ձեռագործաց աշխատութեանց արդիւնք եղող բարձ մը նուէր ղրկած են մեծանուն վարպետին։ Իսկ Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան կողմէ յատուկ պատգամաւորութիւն մը երկուշաբթի օրը ներկայանալով Գ. Այվազովսկիի, շնորհակալութիւն յայտնած է նմա՝ երկու տարի առաջ իրենց ընկերութեան նուիրեալ ծովանկարին համար։ Գ. Այվազովսկի և իւր Ազն. Տիկինն համակրալից ընդունելութիւն մ'ըրին Դպրոցասէր Տիկնանց պատգամաւորութեան և Տիկին Այվազովսկի հաճեցաւ ընդունիլ ընկերութեան պատուոյ անդամակցութիւնն որ առաջարկուեցաւ իրեն։ Երէկ, Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան կողմէ պաշտօնական նամակաւ մը Ազն. Տիկին Այվազովսկիի մատուցուեցաւ Պատուոյ անդամակցութեան վկայականն, հանդերձ թատրերգ ոսկեզօծ բանաւոր մը զոր Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան սանուհիք պատրաստած են։

Գ. Այվազովսկի թէոդոսիայէն պիտի պատասխանէ համակրանաց այս արտայայտութիւններուն։ Առ այժմ, ինչպէս Բերայի աղջկանց Արուեստանոցին, նոյնպէս Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան և Հափսիմեանց վարժարանին նուէր ղրկած է իւր և իւր Տիկնոջ մեծագոյն լուսանկարը զոր պատրաստած են Մեծ. Ապտուլլահ Եղբարք։

16 Մայիս 1890

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԸ

Սանիլէի երրորդ ատիճան որուեցաւ Ֆէյզի էֆէնտիի, առաջին քարտուղար Իսարէի ժողովոյն Տիարպէքիրի։

—

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սէլանիկի զինուորական ատենին Նախագահ Միրլիվա Ապտուլլահ փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Դատական նախարարութեան Հաւգուգի գործոց տնօրէն Սամի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Միտիլլիի կառավարիչ Թէվֆիգ փաշայի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ արտաքին թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ֆաիզ պէյի։

—

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Երէկ դիշեր կայս. պալատան մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ հելլենական դեսպան Գ. Մավրոկորդատոյի։ Սեղանին ներկայ դտնուեցան նաեւ նախարարք և բարձրաստիճան պաշտօնատարք ոմանք։

—

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն երէկ իւր սովորական նիստը կազմելով, ինչ ինչ կարեւոր ու ստիպողական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց և իւր խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը պիտի մատուցանէ Վեհ. Սուլթանին։

Եւմսական նախարար Վեսմ. Ցակոբ փաշա անձնական տկարութեան պատճառաւ ներկայ չդտնուեցաւ նախարարաց Խորհրդոյ սոյն նստին։

—Անդլիական ու դերմանական դեսպանք երէկ Բ. Դուռը դնացին և յայտնեցին Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վեսմ. Նախարարին հետ։

—

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պայտոնական տեղեկութեանց համաձայն՝ 26-27 օրէ ի վեր Մուսուլի մէջ քոլերայի ո և է դէպք պատահած է։

Առողջապահական ժողովը իւր երեքշաբթի օրուան նստին մէջ նկատողութեան առնելով իրաց այս վիճակը, որոշած է վերցնել Զապը Իւլիսի, Շերքաթի, Ֆիշաքուրի, Նասիպինի և Զախոյի կողմերը դրուած քառանթինայի շղթայն։ Ժողովը այս մասին պէտք եղածն ի գործ դրած է։

• •

Այն բժիշկներ, որք կայս. հրամանաւ Սամսթիոյ շրջակայ թաղերը զրկուած էին այն կողմերն երեւան եկած կարմրախտի ճարակումն արդիլելու համար, ամեն օր այդ թաղերը կերթան և իրենց քննութեանց արդիւնքին վրայ տեղեկագրեր կը պատրաստեն։ Կայս. հրամանաւ հիւանդաց դեղերը ձրիաբար կը հայթայթուին։ Այդ բժիշկներու տեղեկագրութեանց համաձայն քսան և չորս տղաքներ բռնուած են այդ կարգի հիւանդութիւններէ, որոց երեքը մեռած եւ միւսներն ալ ապաքինած են։

—

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Անդլիական դեսպանատան մէջ երէկ դիշեր շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Ներկայ էին Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Քեամիլ փաշա, Ներքին գործոց Նախարար Վեսմ. Միւնիր փաշա, Եւմսական Նախարար Վեսմ. Ցակոբ փաշա, կայսերական թիկնապահ Ֆոն տէր Կոլց փաշա, Արտաքին գործոց Նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնեայք ոմանք և դեսպանական մարմինը։ Սեղանէն յետոյ Մեծ-Եպարքոսն և Նախարարք առանձին տեսակցութիւններ ունեցան անդլիական դեսպան Սըր Ուիլիէմ Հաուարդի հետ։

—

4% ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Կը յիշուի թէ օսմ. առանձնաշնորհեալ, այսինքն ֆ-ֆ-էֆ կոչուած պարտուց փոփոխման հետ մէկտեղ, որոշուած էր 5 միլիոն օսմ. ոսկւոյ արժողութեամբ 4% տոկոսաբեր նոր թուղթեր հանել, որոց կէսը (երկուքուկէս միլիոն) յատկացուած է Տարխիլիէ, Մէհիմի և այլ նոյն կարգի ներքին Պարտուց վերաբերեալ թուղթերն ի մի ձուլելու։ Կ'ըսուի թէ Եւմսական Նախարարութիւնն ի մտոյ պաշտօնական յայտարարութեամբ մը պիտի ծանուցանէ այս թղթոց փոփոխման վերջնական պայմանները։

Ծանուցուած է նմանապէս թէ լիցեալ հինգ միլիոն պարտաթղթոց միւս կէսէն 1,500,000 ոսկւոյ արժողութեամբ թուղթ առանձնաշնորհեալ պարտուց փոփոխումն ի գործ դնող սեղանաւորական խմբակն ստանձնած է 100ին 76էն, բայց յայտնի չէ թէ հրապարակային ստորագրութեան պիտի ներկայացնե՞ն այս թուղթերը թէ իրենց պիտի պահեն առ այժմ։

Հինգ միլիոնէն մնացեալ մէկ միլիոնն ալ յատկացուած է կարգադրելու երմնական գանձուն քանի մը կարեւոր պարտքերը, ինչպէս Կէօյչեան Վեսմ. Ցակոբ էֆէնտիի և Գ. Լօռանտօի առնելիքներն (որք քանի մը հարիւր հազար ոսկի կը հաշուուին) եւ զորս վերջնապէս կարգադրելու կը դրդռի այժմ երմնական Նախարարութիւնը։

Այս հինգ միլիոն ոսկւոյ 4% տոկոսաբեր օսմ. նոր պարտատոմսից տոկոսն և դլխամասը վճարելու պաշտօնը յանձնուած է Օսմ. կայս. Պանքային։ Առ այս, տարեկան 250,000 ոսկի պէտք է, որոյ փոխարէն կայս. կառավարութիւնը ցոյց տուած է մասնաւորապէս Պրուսայի և Էնկիւրիի նահանգաց տասանորդներն, որք իրը 310,000 ոսկի կը ներկայացուցանեն, և այս կերպիւ լիովին ապահովեալ է այս ներքին փոխառութեան տոկոսի և դլխամասի վճարումը։ Այս թղթեալ հասութիւն դանձումն ևս յանձնուած է Հանրային Պարտուց վարչութեան։

Սեղանաւորական ակմբեց մէջ կը բուի թէ առանձնաշնորհեալ պարտուց փոփոխման հսկական յաջողութենէն քաջալերեալ, Սըր Էտկար Վինսընդ,—որ մայիսի վերջին շարթուն Պոլիս կը հասնի,—պիտի առաջարկէ օսմ. պարտուց նոր փոփոխութիւն մը, մասնաւորապէս Ա. Սէռիի արժէթղթոց և Մաքսատան հասոյթներով եթաչխաւորեալ պարտաթուղթերու վրայ։ Տարակոյս չիկայ թէ սեղանաւորական հրապարակը շատ նպաստաւոր տրամադրութիւններ կը ցուցնէ ի յաջողութիւն այս կարգի նոր գործողութեան մը։

—

ԻԶՄԻՐ-ԿԻՕՅԹԷՓԷ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Իզմիր-Կէօյթէփէ Թրամուէյի գծին շահագործումը Պալէօգեան Վեսմ. Մատթէոս էֆէնտիին տրուած է, 11 հազար օսմ. ոսկւոյ փոխարէն։ Այս ձեռնարկի վերաբերեալ ձեւակերպութիւնք կատարուած են անցեալ շարթի։ Պալէօգեան էֆէնտի անմիջապէս ձեռնարկած է թրամուէյի մինչեւ գիծը մինչեւ Վուրլա երկարել տալու։

—

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱՆ

Նախընթաց գիշեր Մախսուսէի Թէ-ֆ-էրը Պ-հրէ չոգենաւն, որ Պանտերմա կերթար, զարնուեցաւ նոյն վարչութեան ՊէյԼր-ը չոգենաւուն որ Պանտերմայէն կուգար, 600 ոչխար բեռցած։ ՊէյԼր-ը, որ կ'երեւի թէ միւս չոգենաւուն չափ դիմացիուն չէր, ճեղքուելով սկսաւ ջուր առնուլ եւ քանի մը վայրկեանի մէջ ընկղմեցաւ։ Երկու նաւասիւք եւ մէկ ուղեւոր զոհ գացին այս արկածին ու խեղդուեցան։ Իսկ չոգենաւուն մէջ գտնուող միւս անձինքը Թէ-ֆ-էրէ փոխադրուեցան որ երէկ առաւօտ Պոլսոյ նաւահանգիստն հասաւ։ Այս չոգենաւ ևս մեծապէս վնասուած է։

—

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

Անցեալ ձմեռ մայրաքաղաքիս մէջ երեւան եկած հարանիթի, կարմրախտի և այլ տարափոխիկ հիւանդութեանց պատճառաւ կայս. հրամանաւ մասնաւոր բժիշկներ կարգուած էին թաղապետական չորջանակաց մէջ։

Հ-ֆ-էֆ-ի կ'իմանայ թէ Քաղաքապետութիւնը մտադիր է ջնջել այդ բժիշկներու պաշտօնը, դադրեցնելով անոնց յատկացեալ 7000 ղրուշի չափ ամսաթոշակի մը վճարումն, որովհետեւ այդ կարգի տարափոխիկ հիւանդութիւնք այլեւս անհետացած են և հանրային մաքրութեան համար առնուած տուրքն, ուրկից կը վճարուէր բժիշկներու ամսաթոշակն, անբաւական է այդ գումարի վճարման։ Քաղաքապետութիւնն այս առթիւ բանակցութեան մտած է պաշտօնատանց ոմանց հետ։

Թուրք թերթն այս առթիւ հետեւեալ տողերը կը գրէ։

«Իսկ մեզ, բացարձակ պէտք մը կայ թաղապետական այդ բժիշկներու, հանրային առողջապահութեան պահպանման համար։ Երբ ժամանակին իմացուի թէ իւրաքանչիւր թաղի մէջ պատահած մահերն ինչ տեսակ հիւանդութիւններէ առաջ եկած են, յայնժամ շատ դիւրին կ'ըլլայ այլ և այլ տարափոխիկ հիւանդութեանց ճարակումն արգիլել և այս ցոյց կուտայ թէ թաղապետական բժիշկներու գոյութիւնն որչափ կարեւոր է։ Այդ բժիշկներու յատկացեալ 7000 ղրուշը ոչինչ գումար մըն է։ Արդարեւ հանրային մաքրութեան (Թ-ֆ-ֆ-ի) համար առնուած տուրքն այն կարգի տուրքերէն է, որոց գանձումը գժուարութեանց կը հանդիպի։ սակայն այլ ևս ամեն օր գիտէ թէ այդ դժուարութիւնն տեղի առուզ պատճառաւ հանրային մաքրութեան գործին անբաւականութիւնն է։ Եթէ հանրային մաքրութիւնը պէտք եղածին պէս ի գործ դրուի, թէ՛ տրոց դանձումն կը դիւրանայ և թէ պէտք եղածէն աւելի կը բաւէ թաղապետական բժիշկներու ամսաթոշակին։

Մինչեւ հիմայ թաղերու մէջ պատահած ցաղկի, կարմրախտի և այլ տարափոխիկ հիւանդութեանց դէպքերն տասն հինգ օր և մինչեւ իսկ ամիս մը վերջն իմացուելով, այդ հիւանդութիւնք բաւական յառաջացած են։

Կը յուսանք թէ այս կարեւոր կէտերը նկատողութեան առնուելով թաղապետական բժիշկներու վերահաստատման համար պէտք եղածն ի գործ դրուի։

—

ԽԱՐԵՐԱՑՆԵՐՈՒ ԴԱՏ ՄԸ

Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական հիւպատոսարանի դատարանն երեքշաբթի օրը դատեց երկու Այվէրիացիներ որք ամբաստանուած էին թէ կարեւոր գումար մը չարթած են երկու հունդարացիներէ, այնպէս հաւատացնելով անոնց թէ Նիլի մէջ ծածկուած գանձ մը պիտի գտանեն։ Այս գործին մանրամասնութիւնք չատ զբօսալուցային ունկնդիրներու։ Մինչեւ իսկ կատուի մը ականջին խօսքն եղաւ, զոր Այվէրիացիներ կարած էին գից պաշտպանութիւն հայցելու համար։ Փաստաբան Գ. Սրանտոնի թէկուզ չատ ճարտար կերպով պաշտպանեց Այվէրիացւոց դատը, սակայն դատարանը նկատելով որ հմայութիւնն ու մոգութիւնն այլ ևս արդի դարուց մասը չեն կազմեր, վճռեցին եայ բանտարկութեան և առնուած գումարին հատուցման դատապարտեց խարերայ Այվէրիացիները։

—

ՀՈՒՆԳԱՐ Ի ԳԱԼԱՏ

Պրուսայէ առնուած տեղեկութեանց նայելով այս տարի խոզակի արտադրութիւնն յուսացուցածէն աւելի լաւ եղած է։ Նոյնպէս երկու չարաթէ ի վեր տեղացող անձրեւներ մեծապէս նպաստեր են ընդհանրոյն և ցիթապտուղի հունձքին։ Միայն մէկ քանի տեղեր սիրոնն ուրուած է։ Ամբողջ Պրուսայի գաւառին մէջ այս տարի նմանը չը տեսնուած առատութիւն կայ։

—

Եւմսական նախարարութիւնը՝ Բաղաքապետութենէն տուտար մը պահանջած է, յորում նշանակուած ըլլան մայրաքաղաքիս թաղապետական չորջանակաց կողմէ կատարուած ոչխարահամարի արդիւնքը, յայտագրելով միանգամայն թէ ո՛րչափ ոչխարք արձանագրուած են և ո՛րչափ տուրք պիտի առնուի։

—Ցունաց Պատրիարքարանը կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած է հէյլիսի կղզւոյն վանուց վարժարանն ի նորոյ կառուցանելու համար։

—Պոլսոյ թղթատարական տնօրէնի օգնական անուանուած է Իշխան էֆէնտի, պաշտօնեայ յանձնարարեալ առաքմանց։

—Միւլէյմանիյէի ոճրագործութեան համար կատարուած քննութիւնք փութով առաջ կը տարուին։ Բիֆթաթ պէյի դիակը քննող բժիշկներն իրենց տեղեկագրոյն մէջ ըսած են թէ տարաբազդ երիտասարդին մահն առաջ եկած է շնչաղելութենէ, շնչաղելութիւնը բռնութեամբ եղած է։ բռնութիւնն արդիւնք է խաչափողի տարօրինակ ճնշման։ ճնշումը չուանով կամ կապով մը եղած չէ, այլ այնպիսի կանուշ հանգոյցով մը, որ մարթին վրայ ո և է նշան մը չթողուր։

—Իտալական դեսպան Պաւոն Պլան, կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա եւ Մէհմէտ պէյ, որք իտալական դեսպանատան պահակ շոգենաւով մինչեւ Պէյրութ

յիշեցուց Գլիֆոռ բերդաքաղաքին կարեւոր մասնակցութիւնն ազգային պաշտպանութեան գործին, 1870-71ի պատերազմին մէջ։ Քաղաքին պէտքերն յայտնեց, և Գլիֆոռի ժողովրդեան հանրապետական զգացումներն հաստատեց։ Պ. Քառնօ պատասխանեց թէ մեծաւ յուզմամբ մնած է Գլիֆոռի պարիսպներէն ներս, և թէ անկարելի է ի Գլիֆոռ մնալ առանց ազգասիրական զգացմամբ յուզուելու։

ՊԵՐԼԻՆ, 28։— Նոր Տեսչէ Ազիզ Զայդանի կը հերքէ այն զրոյց թէ Ազգայ էորէնի կառավարիչ Հուլնէտ իշխան Գլիֆոռ պիտի երթայ ողջունելու պ. Քառնօ։ 1877 էն ի վեր Գերմանիա և Ֆրանսա համաձայնած են սահմանագլխոց վրայ այս քաղաքավարական ձեւակերպութենէ եւս կենալու։

—Կայսրութեան պաշտօնական օրաթերթը կը ծանուցանէ թէ այսօր մի քանի բարձրաստիճան պաշտօնատարք կայսեր ներկայացած և գործոց ընթացքին վրայ համար տուած են։ Իւր աջ ծունգին թեթեւ ճմլման հետեւանօք կայսրը ժամանակ մը դուրս չպիտի կրնայ ելլել։

ՊԵՐԼԻՆ, 28։— Լաւատեղեակ ակմբոց մէջ որոշ տեղեկութիւն մը չկայ Մոսկվայէ Վեռոնեժի այն լուրին վրայ թէ Ռուսիա, անբաւական գտնելով ի Գուլգարիա իր հպատակաց պաշտպանութիւնը գերման հիւպատոսարանէն, այդ պաշտպանութիւնն յանձներ է ֆրանսական կառավարութեան։

ԱԹԷՆՔ, 28։—24 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն մը կնքուեցաւ Աթէնքէն ի Լարիսա երկաթուղի մը շինելու համար։

ՄԱՏՐԻՏ, 28։—Մերակոյտն ընդունեց ընդհանուր քուէարկութեան օրինագիծը։

ԲԱՐԻԶ, 28։—Լրագրիրք ոմանք կը ծանուցանեն թէ Կոմս Հերպերդ Ֆոն Պիզմարք ասա հասեր և իշխաններ է Ֆրանսական դեսպանատան քարտուղար Բիլս իշխանին տուեր։

ՎԻԵՆՆԱ, 28։—Ֆրէմդենպլատ կ'ըսէ թէ կայսեր եղբայր Շարլ-Լուի արհիդուքսը մօտերս Նորտքաի պիտի երթայ։ Վերադարձին հաւանօրէն տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Գերմանիոյ Կայսեր հետ։

—Բրէտէլ Դագլասին կը ծանուցանէ թէ Սերպիոյ գործակատարն յանուն սերպ կառավարութեան Քալնոքի կոմսին ցաւ է յայտներ այն թշնամական ցոյցերուն համար, որք ընդդէմ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ տեղի ունեցած էին Բոշնոքի հրապարակագրին յուզարկաւորութեան առթիւ։

ՆԻԳՈԼԱՑԻՎ, 28։—Բաւական քանակութեամբ բէռուտէնէրի պայթման պատճառաւ, մթերանոց մը խորտակեցաւ։ սպայ մը և չորս նաւազք սպաննուեցան։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 17 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լոնդրայի վրայ (Պանքայի)	109 3/4
8 » » » (վճարելի)	109 1/2
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 97 1/2
3 » » » (վճարելի)	23 5

Օսմանեան Թղթադրամ

Երբէք երեկոյ գոց. (Մարտ. 15. Սեպտ	20 37
Գործարքի գոցուելէն վերջը »	20 38
Բերրայի մէջ »	— —
Ընտանեան բացուելու »	21 —
Կէս օրին »	21 01

ԻՍԹԱԽԱՐԱԶԸ ՏԱՒԻԼԻ

Երբէք երեկոյ	59 18
Այս առաւօտ	59 22
Կէս օր	59 29

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԷՔԼԻՈՅ

Փոխառութիւն	A. Սեր	45 1/2
»	B. »	25 7/8
»	C. »	21 3

ԲԱԺՆԵՑՈՒՄՔԵՐ

Սուէզի ջրանցք	Ամբ. Լիր.	4 38
Քրէտի ջրանցք	Ոսմ. »	9 85
Պանք ազ Գոնս	» »	7 22
Սան Շեմէ էվլիյեր	» »	5 2
Թրամուէյ	» »	488
Բուլկլի երկաթուղի	ֆր.	77 3/4
Բասնէթաւէրի Լավրիոմի	Գ. Կ.	137

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	գրչ.	100
20 ֆրանքոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 16
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107 37
Իտալերիալ	»	91
Քրէտիզ	»	51 20
Բուպլի Թղթադրամ	»	7 79
» արծաթ	»	77
Մէջէ. արծաթ (մարք)	»	168 12
Վիեննայ	»	103 20
Շնեցոց	»	103 20
Մինթալիք	»	100 10
Թասֆիլք	»	13 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 28 Մայիս, ժամ 3 վայր. 54 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	90 35
» » 4 1/2 %	106 25
Օսմանեան յանձնորական Սերի Գ.	19 12 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	77
» Բէյրութի բաժնեթուղթք	268 75
Պանք Օթոման	585
Գրէտիթ Լիոնէ	739 50
Իսպանական Ռանթ 5 %	97 25
Հնդկական 5 %	487
Բրիտանիէ Թիւրք (Նոր)	417 50
Եգիպտական միացեալ	485 25
Պանք ազ Բարի	835
Օսմ. մնաց. արժէթուղթ	458 75
Սուէզի ջրանցք	2395
Սպանիական արտարին	76 3/8
Զէք Լանդարայի վրայ	25 12 1/2

Լանտրա, 28 Մայիս, ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ. յանձնորական	98 9/16
Օսմ. » Սերի Գ.	19
» » » Ա.	անշնչեւնալի
» » » Բ.	25 3/4
» » » Գ.	19 1/8
Փոխառութիւն 1877	103 1/4
Պանք Օթոման	13 3/8
Եգիպտական միացեալ (խնդիրք)	96 1/2
» » (բրիվիլեժիկ)	104 1/2
Տուրք Սանիկ	86 1/2
Ջոնանիալ (փոխառ. Բոլիր)	104 3/4
Հնդկական 5 %	95 3/4
Մոնտրալ »	79 1/4
Ռուսական 1889	98 3/8
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 13 1/2

Վիեննա, 28 Մայիս, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	35 80
» Բէյրութի բաժնեթուղթք	118
Փոխանակութիւն Լանտրայի վրայ	117 70

Պերլին, 27 Մայիս, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լանտրայի վրայ	20 35
Բուպլի Թղթադրամ	235 12 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	80 20
Օսմանեան ջանցորական Սերի Դ.	19

ՀՐԵԱՅԷ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Սակաւ ժամանակէ ի վեր Հրեայք կ. Պոլսոյ, ուսմամբ սեմափեալով իրենց բարգաւաճեան ազիտութենէն և իրենց ցեղի որ և իցէ եղանակաւ ձեռք բերած անբաւ հարստութեամբ խրոխտալով, սկսան արհամարհել զքրիստոնեայս։ Երբ տեսան թէ իրենց արհամարհանք ազդեցութիւն չունի, յանդգնեցան ծաղրել զնոսա գրութեամբ և կորզել ծափհարութիւններ ի քրիստոնէից ոմանց՝ համոզելով այս յետիններն թէ ոչքա բացառիկ մի դաս կը կազմեն (ի՞նչ հնարներու կը դիմէ Հրեան իւր առաջադրութեան յաջողութիւնն ապահովելու համար)։ Երբ տեսան թէ այս ձեռնարկ յաջողեցաւ և թէ Քրիստոնեայք յոյժ սակարութեամբ բաղդեցին իրենց դէմ, առաւել քաջալերուեցան և ցնդած մի բժշկի գրչովն ընդհանուր քրիստոնէական կրօնքի դէմ յարձակելու յանդգնութեան դործին ձեռք զարկին։

Արդարեւ Կ-էն Մէ-էլ Ա՛Օրէ-ն (Արեւելից բժշկական լրագիր) ներկայ ամսոյս 15ի թուոյն մէջ հրեայ մի բժշկ,—որոյ անունը բարեսիրութեամբ կը լռեմ,— հրատարակեց մի թերթոն Ա-Ա-Բ-ի է Թ-ի-էլ-ը խորագրով։ Բաւական երկայն երկասիրութիւն կը թուի լինել, զի այս մասի մէջ կը ճառէ միայն Զէլէպի Ավրամ Պիվազի վրայ որ Սուլթան Մահմուտի ժամանակ ակռայ քաշող էր, ոչ այլ ինչ։ բայց հրեայ եղած ըլլալուն համար յօդուածագիրը հ-ը-լ-ա-ր-ա-բ-ի կ'անուանէ գնա։ և մի քանի տող վար կը յաւելու,—խոր ծերութեան յատուկ եղող յիշողութեան սակարութեամբ,—թէ «Զէլէպի Պէ-ղ էէ-ոէ դ-ոյ ա-ոյ ի-ա-ա դ-ոէ-դ-ոէ», Ի ՀԸ Բ-ոէ Բ-ի Ը-ա-ա-ի։ Բ-ոյ ա-ոյ դ-ոէ էէ-ի է-ոէ-ա ա-ի (Tehélébi Bivaz ne savait qu'arracher tout simplement les dents et il les arrachait bien à ce qu'il paraît, pour en mettre, ce n'était pas son affaire)։ Տեսէք, ակռայները լաւ քաշելուն վրայ իսկ ըստոյգ տեղեկութիւն չունի, զի ՀԸ Բ-ոէ Բ-ի կ'ըսէ։ այսու ամենայնիւ հ-ը-լ-ա-ր-ա-բ-ի է, քանզի հրեայ է։

Բայց, պիտի ըսէք, ի՞նչ յարաբերութիւն կայ մի հրեայ առանձնաբուժի և քրիստոնէութեան մէջ։ Ականջդիր բացէք, լսեցէ՛ք, ալեւոր բժիշկ մ'է որ ձեզ կը խօսի։ յարգեցէք զնա, գթացէ՛ք նորա վրայ ու մի՛ զայրանաք։

Կը պատմէ։ Քառասուն տարի առաջ եփրայական պասեքը կը տօնէ ծերունի Բամենտոյի տունը։ Կ'գմայլի նորա աւանդապահ բարուցը վրայ։ Հին ժամանակի Հրէից պարզասիրութիւնը կը գովէ և իւր ցեղի յատուկ խորամանկութեամբ, կը փութայ օտանցուց ալ բարքը դրուատել։ «Զէկին կրնար մեծամեծք ալ ազգաց նոյն պարզասիրութեան հետեւիլ։ զի Հրեան դեռ ծ-ի-ր է՛ընէ (Le Juif fait des grandes dépenses!!!) բայց միշտ որոշ մի նպատակի համար և կուտայ այնչափ որչափ որ պէտք է իրեն տալ։ Ցոյնը քիչ ծախս կ'ընէ իւր անձին համար և շատ կուտայ այլոց, միայն թէ հռչակուի։ Հայը բանէ մը չզլխեր ինքզինք և այլոց ոչինչ կուտայ և մեծամեծ կեանք կը վարէ (L'Arménien ne se prive de rien et ne donne rien à personne et mène grand train)։» Զեմ գիտեր թէ պարզասիրութիւնն և մեծամեծ բնաւորութիւնն ո՛րպէս կը յարմարին իրարու հետ։ Իսկ Հրէից շատ ծախսեր ընելնուն խնդրոյն գալով, թէ՝ պատմութենէ և թէ փորձառութեամբ գիտէինք թէ Հրեայք առ հասարակ արծաթասպաս են և թէ տայն իրենց համար մահ է։ եթէ Հրեայք մնագիր են արդ տալ գոնէ մի մասն իրենց կորզածներէն, ըսելիք չունիմ, կը գովեմ գիրենք։ բայց չեմ յուսար բնաւ զի փոխեն երբեք իրենց արմատացեալ և անջնջելի ախտը, զի իրենց բնաւորն է։ Գանձե՛ զէ ա-էէ-ա-ա։ Ի՞նչ կ'ըսէք Հայուն համար յայտնած կարծիքին։ ես կը կարծեմ որ Հայն միշտ զրկանք կրեր է և թէ կ. Պոլսոյ Հայոց աղքատանալուն պատճառն եղած է մանաւանդ չռայլութիւն։ Յօդուածագիր հրեայ բժիշկը դայս կ'ըսէ ցաստմամբ՝ հայ հիւանդաց գուցէ իրեն չդիմած լինելնուն համար։

Մի քանի տող վար վերստին կ'իյնայ հակասութեան մէջ։ Ըսաւ թէ Հրեայք մեծ ծախսեր կ'ընէին, արդ կը յաւելու թէ Ավրամ Քամենտոյի տանը մէջ դ-ոյ-ի կը տեսնուէր յայնժամ արեւելեան չքեղութիւնը։ Ա՜հ ծերութիւն, երբեմն քանի՛ ապուշ կ'ընես զմարդ։

Այսուհետեւ մի ըստ միոջէ կը գրէ այդ ընչաւէտ սեղանաւորի յատկութիւնները և նորա տան ճոխութիւնը։ «Անգ. կ'ըսէ, ծանեայ զՄօզէ Մանթէֆիօրէ որ կը վերադառնար ի Դամասկոսէ ուր գացեր էր պաշտպանելու համար իւր կրօնակիցները այն դաբչելի զրպարտութեանց միոյն դէմ որ կը նորոգուի մերթ ընդ մերթ հին դարերէ ի վեր։» Յետոյ կը յաւելու թէ Քրիստոնեայք ամէն ժամանակ և ամէն երկիրներու մէջ կը բամբասեն զՀրեայս ըսելով թէ սոքա քրիստոնէից արիւնը կը խառնեն իրենց անխմոր հացին մէջ։ Կը յայտարարէ թէ անհիմն զրպարտութիւն է, զի այդ Հրէից օրէնքի հակառակ է։ «Բայց անօգուտ է, կ'ըսէ ապա, ջնջել ջրելու այդպիսի զրպարտութիւններ որ սանդուխ են դարձած ոդէտ և նախապաշարեալ ժողովրդեան մէջ, որ միշտ հակամէտ է հաւատալու ամէն զրոյցի նոցա դէմ որ նշաւակ են դաբական ատելութեան՝ իւր Աստուածը սպաննած լինելուն համար։ (parce qu'il a tué son Dieu?)։ Ի՞նչ տարօրինակ բան է թէ Աստուած մի թողլ տայ զի մարդիկ սպաննեն զինքը (Un Dieu qui se laisse tuer par des hommes, c'est bien étrange)։ Սիթբաուս կը կարծէ թէ այդ պարզ առասպել մ'է։ Այսու պատճառաւ է զի Դաղղիացիք մանկանց կրթութենէն հաներ են այն բանը զոր Լաբլաս կարծիք կը կոչէ։» Յետոյ Մանթէֆիօրէի դատարանութիւնը կ'ընէ և կ'ըսէ թէ Մոսիսի առողջապահական օրէնքը խստիւ պահելուն համար է զի այնքան երկարակեաց եղաւ։

Այս բարբանջանքէ յօդնած կ'անցնի Զէլէպի Պիվազի, այն հ-ը-լ-ա-ր-ա-բ-ի զոր դտին, կ'ըսէ, նորա զազրոտի օրջին մէջ (sale bouge) ուր կը գործէր զիւր արուեստ ի Խասգիւղ։

Հրեայ բժշկին այս վերջին պատկերին վրայ ախորժակս կորուսանելու վախով և նորա բարբանջանաց թարգմանութեան ձանձրոյթէն ազատելու փութով կ'աւարտեմ համառօտ գրութիւնը։ Այսչափ կ'ըսեմ միայն թէ առանց զարմանքի չ'կարդացի զայդ յօդուած Կ-էն Մէ-էլ-ի մէջ։ Ի՞նչպէս կարելի է այսպիսի անհեղեղանտեղութիւններ թոյլ տալ զիտնական մի թերթի մէջ, որոյ խմբագիրներէն բաղումք քրիստոնեայ են։ Ասկէ զատ կառավարութիւնը մեծաւ իսաստութեամբ արգիլեր է լրագրաց չ'հրատարակել կրօնական վիճաբանութիւններ։ Ի՞նչպէս յանդգնեցաւ Կ-էն Մէ-էլ-ի գործի լինել քինապահ մի հրէի՝ անհնազանդ լինելով կառավարութեան հրամանին։ Այս ալ ըսեմ յօդուածագիր հրեայ բժշկին։ Մինչ դու իշխեցիր ընդհանուր քրիստոնէութեան հաւատքը ծաղր ընել հրապարակաւ, կը ներուի անչուշտ և ինձ ծաղր ընել զքեզ, որ հիւլէ մ'անգամ չես առաջի Ցեռան։ Ց. Վ. Ա.

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ Յ'ԵՓԵՍՈՍ

Ուխտագնացութեանց եղանակն է ըստ միւռնացի ազգայնոց համար։ Մէնէմէնի Ս. Սարգսի տօնախմբութենէն ետք՝ կը կատարուի Ս. Յովհաննու աւետարանչի ուխտը յ'Եփեսոս, Զատկի երրորդ կիրակէն։ Այս ուխտագնացութիւն նոր չէ։ Մէլէսի ու Գայիսթրի ձորերը իրարու միացնող երկաթուղւոյ գծին հաստատութենէն առաջ կար, ուխտաւորներ ձիով կ'երթեւեկէին, յ'երթն և ի դարձին գիշեր մը ճամբայն ագանելով և ամէն տեսակ դժուարութիւններ կրելով։

Բայց այն օրէն ի վեր ուր չոգեկառը սկսաւ սուլել երկու ձորերու մէջն, դժուարութիւնք բարձան։ Ուխտաւորք գրեթէ երեք ժամու մէջ կը փոխադրուին Իզմիրէն յ'Եփեսոս և հետզհետէ իրենց ետին կը թողուն Պուճա, Մէվտիքէօյլու՝ ըստ Լամարթինի Զմիւռնիոյ Սէն Գիւն և, ճումաօվասի՝ իրենց թաւուտ պարտէզներով, դալարագեղ և ընդարձակ այգեստաններով ու գեղազարդ տեսարաններով, Տէվէլիքէօյ, Գայաս և Թրիանտա՝ անչէն այլ բնական ուստի և հրապուրիչ պատկերներով, Թուրքալը իր յեղակարծ ոգեւորութեամբը՝ Պայսնարը-Էօտէմիշ գծին բաժանման տեղին ըլլալով և վերջապէս Ճէլլաթ ու Գոսբունար ինչքան ամայի նոյնքան և տխուր երեւոյթով, առաջինը՝ գտնուելով երկու լերանց շղթայներ իրարմէ բաժնող ձորի մէջ, իսկ երկրորդը անոնցմէ միոյն ստորը, որու սեղմէն կատարներէն մին պսակաձեւ բոլորած է աննառիկ այլ կիսաւեր ամրոց մը Ֆէչիքայէ-սի անուն։ Այս շղթայի, որ գրեթէ մի միայն սեղացեալ և լերկ ժայռերու շարք մ'է, ամբողջ երկայնութեամբ յառաջանալէ ետք չոգեկառը, անմիջապէս կը սլանայ Բիւշիւք Մէնտրէսի, հնոց Բայիսթրի, վրայ ձգուած ամրաշէն կամրջէ մը, կ'երթայ կանգ առնուլ յ'Այասուլուք։ Գիւղակ մ'է սա, այժմ չէնցած՝ սրճարաններով, օթեւաններով և երկաթուղւոյ կայարանով, որոնց շուրջը՝ ընդարձակ անջրպետ մը հնութեանց աւերակներով միայն ծածկուած է։

Հոս դուրս կուգան ուխտաւորները չոգեկառքէն և կը դիմեն բուն ուխտատեղին, այն է Ս. Յովհաննու աւետարանչի գերեզմանատեղին, կայարանէն գրեթէ կէս ժամ հեռու, բոլորշի լերան մը, նախնեաց Բրիոնը, մէկ կողմն վրայ։

Հոն կը կանգնուի ընդարձակ վրան մը, իբր եկեղեցի, ուր կը կատարուին ժամերգութիւնք և կը մատուցուի Ս. Պատարագ, իսկ շուրջը ցանուցիր բազմաթիւ վրաններ՝ ուխտաւորներու համար։ Ասոնք կուգան ոչ միայն Զմիւռնիայէն, այլ նաև Գուշատայէն, Ալաշէհէն, Այասլուքէն, Պայընտրէն և Իզմիրլէն։ Կան որ ուրբաթէն կ'երթան հոն, պէտք եղած պատրաստութիւնները տեսնելու համար և այսպէս մէկ երկու գիշեր կ'անցնեն։

Այս տարի եւս սովորականին պէս ուխտաւորներ բազմաթիւ և համեմատաբար էնսէմիշէն ու Պայընտրէրէն ամէնէն աւելի եկած էին։

Ուխտի դէմ ոչ ոք կրնայ խօսիլ, զի բարեպաշտական սովորութիւն մ'է, իբր պարտաւորութիւն նկատուած, բայց երբ երթեւեկութեան զգալի ծախուց կը միանան՝ ըմպելեաց, կերուխումի և այլն ծախքեր, բնականաբար կործանարար կը լինի այն՝ ըստ ինքեան համեստ վիճակի տէր ընտանիքներու համար և ուստի իր ամէն օրրութիւնը կը կորուսէ։ Դժբաղդաբար մեր թեմարնակ ազգայնոց մեծագոյն մասի ուխտագնացութիւնն այս բնութիւնը ունենալ կը թուի։

Ուխտաւորներէն քիչ հեռու կ'երեւին Եփեսոսի շրջապատի մնացորդք, զոր ըստ պատմութեան Լիսիմաք չինել տուած է։ Իսկ ամբողջ Բրիոն լեռն ինչպէս չորքը, որ լերանց շղթայէ մը ձորակով մը բաժնուած՝ մեկուսի դիրք մ'ունի՝ գրեթէ մէկ ժամու տարածութեամբ, բոլորովին ծածկուած է հին Եփեսոսի աւերակներով, մանաւանդ մեծնոյն ձորակը և արեւմտեան կողմը՝ դաշտի մէկ մասը։ Ըստ ուղեւորաց ասոնք կը թուին լինիլ թատրոնի, կրկէսի, վաճառանոցի, բանտերու և այլնի մնացորդք, որոնց մէջ ամբողջապէս կանգուն չէնքի մաս մը չ'կայ բնաւ, այլ մի միայն քարաշէն կամ ապիւսաշէն կամարներ, կիսափուլ գմբէթներ, մարմարեայ սիւներ, սիւնակներ, պատուանդաններ, ծաղկենկար խոյակներ, ամրաշէն պարիսպներու մասեր, գերեզմանաքարեր և այլն։ Վերան արեւմտեան հարաւի մէկ կողմին վրայ կանգուն կը կենայ հոյակերտ և մարմարաշէն կամար մը, որ դրան մը անցքը կ'երեւցնել լինել և ըստ ամենայն հաւանականութեանց այն թատրոնի դրան, ուր Պօղոս առաքեալի քարոզութիւններէն գրգռուելով Եփեսացիք՝ խուժած են «կեցցէ Մեծն Անահիտ Եփեսացւոց» ըսելով։

Այասուլուք՝ թէեւ նուազ հարուստ է աւերակներով, բայց գէթ ասոնք իրենց ամբողջութեամբը կ'երեւին, ցանուցիր կը տեսնուին տափարակ դաշտի մը մէջ մզկիթներ՝ թէեւ կիսաւեր և քանի մ'ալ տաճկական բաղանեաց մնացորդք, որոնց գմբէթներ կանգուն են տակաւին իրենց բոլորակի լուսամուտներովն։ Այլ ասոնք անշան չինութիւններ են, բազդատմամբ ընդարձակ և գեղեցիկ բերդի մը աւերակներուն, որ մեկուսի լերան մը, հնոց Բաքթիաքը, կատարը կը պսակէ և անոր տարբերը գտնուած հոյակապ մզկիթի մը, որ կանգուն մնացած չինութեանց մէջ կարեւորագոյնն է, թէեւ սա եւս կիսաւեր։ Շէնքին ճակատը վերուստ ի վայր սպիտակ և փայլուն մարմարիոնով ծածկուած է։ գուռը, պատուհանները չուրջանակի արաբական ճաշակով քանդակուած են։ Բակին մէջ կ'երեւին ազատների մը հետքերը և ցանուցիր մարմարեայ սիւներ։

Մակերի չէնքի երկայնութիւնն արեւելէն արեւմուտ ձգուած միակարգ չորս պարփիւրեայ սիւներու վրայ է, որոնց թանձրութիւնն երկու գրկաչափէն աւելի է։ կ'ըսուի թէ այս սիւներ ինչպէս և ուրիշ մարմարեայ քանդակներ Եփեսոսի հնագոյն չէնքերէն փոխադրուած են հոս։ Մէջտեղի սիւներուն վերեւ կը բարձրանայ գմբէթն, որու երփներանգ նկարներն, միշտ արաբական ոճով, տակաւին կը մնան անեղծ։

Ընդհանրապէս Այասուլուք և Եփեսոս իրարու հետ կը շփոթուին, այնքան մերձակից են։ բայց թէ՛ աւերակներու երեւոյթը և թէ ուղեւորներ կը հաստատեն թէ՝ առաջինը թրքական յաւելում մ'է միոյն՝ հնոյն Եփեսոսի վրայ, գրեթէ ԺԴ. դարուն հիմնուած։

Այս առթիւ խօսինք նաեւ չրջակայ հայաբնակ տեղերու վրայ։ Մերձաւորագոյնն է՝ Գուշատա, գիւղաքաղաք ծովեզերեայ, որ նոր Եփեսոս ալ կ'ըսուի՝ նախորդէն գրեթէ երկու ժամ հեռաւորութեամբ։ Կան ասա Հայեր 15-20 տուն։ ունին եկեղեցի, որու հաստատութիւնը հին չէ, ըստ որում 18րդ դարու սկիզբը՝ Թուրնըֆորի այցած ժամանակ չ'կար այն։

Աւելի հեռու է՝ Սէօքէ, նոյնպէս գիւղաքաղաք, ձիու պայտի ձեւն ունող բլուրներու խորշը չինուած։ Սէօքէ Գուշատայէն շատ աւելի կարեւոր է և կ'արտածէ ամէն տեսակ բերքեր, շնորհիւ ընդարձակ և բարեբեր դաշտի մը, զոր կ'ոռոգէ Մէանտրն։ Այլ գիտցողներ ուշիկ կ'օգտուին գետէն բնակիչք և այս երեւոյթութեան տարւոյն մէջ՝ կը թողուն արեւակէզ լինիլ իրենց արտեր ու պարտէզներ և ծարաւ ու անօթի մեռնիլ իրենց արքատ ու անասուն, առանց պահ մը իսկ զանոնք ջրելու միջոց մը խորհելու։

Կ'երեւի թէ՝ Մանիսայի կողմեր գիւղացիներ աւելի արթուն են, զի վերջին օրերս թէեւ չատ ուշ՝ Իզմիր կուգան՝ ապահովագրական ընկերութեանց չոգեշարժ ջրհանը տանիլ և հերմիւս գետէն իրենց արտեր ջրելու համար, բայց գնոյ մասին չեն համաձայնիր։ Թող ազօթեն որ անձրեւէ։

Սէօքէի մի գլխաւոր հարստութիւնն ալ մատուտակն (բրան) է։ գիտցողաբար այս ալ անգլիական ընկերութեան մը մենաշնորհն է, որ ամբողջ փոքր Ասիոյ մատուտակի մենաշնորհն ունենալով՝ ահագին հարստութիւն մը դիզել ետք՝ միւնոյն արմատին արտածութեան համար յատուկ ճիւղ մ'ալ կոփկաս հաստատած է։ Կովկասի հայ գրամատէրները չ'էի՞ն կըրնար արդեօք նոյնը ընձեռել։

Երկաթուղւոյ գիծը քիչէն պիտի ձգուի մինչ Սէօքէ։ աշխատութիւնք կը շարունակուին, և ճամբուն կէսն ալ գրեթէ աւարտած է։ Արդի վիճակին մէջ՝ Պալաթիոքն է այն կայարանը, ուսկից ուղեւորք կառուցի ոչ միայն Զմիւռնիայէն, այլ նաև Գուշատայէն, Սէօքէէն, Այասլուքէն, Պայընտրէն և Իզմիրլէն։ Կան որ ուրբաթէն կ'երթան հոն, պէտք եղած պատրաստութիւնները տեսնելու համար և այսպէս մէկ երկու գիշեր կ'անցնեն։

Այս տարի եւս սովորականին պէս ուխտաւորներ բազմաթիւ և համեմատաբար էնսէմիշէն ու Պայընտրէրէն ամէնէն աւելի եկած էին։

Ուխտի դէմ ոչ ոք կրնայ խօսիլ, զի բարեպաշտական սովորութիւն մ'է, իբր պարտաւորութիւն նկատուած, բայց երբ երթեւեկութեան զգալի ծախուց կը միանան՝ ըմպելեաց, կերուխումի և այլն ծախքեր, բնականաբար կործանարար կը լինի այն՝ ըստ ինքեան համեստ վիճակի տէր ընտանիքներու համար և ուստի իր ամէն օրրութիւնը կը կորուսէ։ Դժբաղդաբար մեր թեմարնակ ազգայնոց մեծագոյն մասի ուխտագնացութիւնն այս բնութիւնը ունենալ կը թուի։

Ուխտաւորներէն քիչ հեռու կ'երեւին Եփեսոսի շրջապատի մնացորդք, զոր ըստ պատմութեան Լիսիմաք չինել տուած է։ Իսկ ամբողջ Բրիոն լեռն ինչպէս չորքը, որ լերանց շղթայէ մը ձորակով մը բաժնուած՝ մեկուսի դիրք մ'ունի՝ գրեթէ մէկ ժամու տարածութեամբ, բոլորովին ծածկուած է հին Եփեսոսի աւերակներով, մանաւանդ մեծնոյն ձորակը և արեւմտեան կողմը՝ դաշտի մէկ մասը։ Ըստ ուղեւորաց ասոնք կը թուին լինիլ թատրոնի, կրկէսի, վաճառանոցի, բանտերու և այլնի մնացորդք, որոնց մէջ ամբողջապէս կանգուն չէնքի մաս մը չ'կայ բնաւ, այլ մի միայն քարաշէն կամ ապիւսաշէն կամարներ, կիսափուլ գմբէթներ, մարմարեայ սիւներ, սիւնակներ, պատուանդաններ, ծաղկենկար խոյակներ, ամրաշէն պարիսպներու մասեր, գերեզմանաքարեր և այլն։ Վերան արեւմտեան հարաւի մէկ կողմին վրայ կանգուն կը կենայ հոյակերտ և մարմարաշէն կամար մը, որ դրան մը անցքը կ'երեւցնել լինել և ըստ ամենայն հաւանականութեանց այն թատրոնի դրան, ուր Պօղոս առաքեալի քարոզութիւններէն գրգռուելով Եփեսացիք՝ խուժած են «կեցցէ Մեծն Անահիտ Եփեսացւոց» ըսելով։

Այասուլուք՝ թէեւ նուազ հարուստ է աւերակներով, բայց գէթ ասոնք իրենց ամբողջութեամբը կ'երեւին, ցանուցիր կը տեսնուին տափարակ դաշտի մը մէջ մզկիթներ՝ թէեւ կիսաւեր և քանի մ'ալ տաճկական բաղանեաց մնացորդք, որոնց գմբէթներ կանգուն են տակաւին իրենց բոլորակի լուսամուտներովն։ Այլ ասոնք անշան չինութիւններ են, բազդատմամբ ընդարձակ և գեղեցիկ բերդի մը աւերակներուն, որ մեկուսի լերան մը, հնոց Բաքթիաքը, կատարը կը պսակէ և անոր տարբերը գտնուած հոյակապ մզկիթի մը, որ կանգուն մնացած չինութեանց մէջ կարեւորագոյնն է, թէեւ սա եւս կիսաւեր։ Շէնքին ճակատը վերուստ ի վայր սպիտակ և փայլուն մարմարիոնով ծածկուած է։ գուռը, պատուհանները չուրջանակի արաբական ճաշակով քանդակուած են։ Բակին մէջ կ'երեւին ազատների մը հետքերը և ցանուցիր մարմարեայ սիւներ։

Մակերի չէնքի երկայնութիւնն արեւելէն արեւմուտ ձգուած միակարգ չորս պարփիւրեայ սիւներու վրայ է, որոնց թանձրութիւնն երկու գրկաչափէն աւելի է։ կ'ըսուի թէ այս սիւներ ինչպէս և ուրիշ մարմարեայ քանդակներ Եփեսոսի հնագոյն չէնքերէն փոխադրուած են հոս։ Մէջտեղի սիւներուն վերեւ կը բարձրանայ գմբէթն, որու երփներանգ նկարներն, միշտ արաբական ոճով, տակաւին կը մնան անեղծ։

Ընդհանրապէս Այասուլուք և Եփեսոս իրարու հետ կը շփոթուին, այնքան մերձակից են։ բայց թէ՛ աւերակներու երեւոյթը և թէ ուղեւորներ կը հաստատեն թէ՝ առաջինը թրքական յաւելում մ'է միոյն՝ հնոյն Եփեսոսի վրայ, գրեթէ ԺԴ. դարուն հիմնուած։

Այս առթիւ խօսինք նաեւ չրջակայ հայաբնակ տեղերու վրայ։ Մերձաւորագոյնն է՝ Գուշատա, գիւղաքաղաք ծովեզերեայ, որ նոր Եփեսոս ալ կ'ըսուի՝ նախորդէն գրեթէ երկու ժամ հեռաւորութեամբ։ Կան ասա Հայեր 15-20 տուն։ ունին եկեղեցի, որու հաստատութիւնը հին չէ, ըստ որում 18րդ դարու սկիզբը՝ Թուրնըֆորի այցած ժամանակ չ'կար այն։

Աւելի հեռու է՝ Սէօքէ, նոյնպէս գիւղաքաղաք, ձիու պայտի ձեւն ունող բլուրներու խորշը չինուած։ Սէօքէ Գուշատայէն չատ աւելի կարեւոր է և կ'արտածէ ամէն տեսակ բերքեր, շնորհիւ ընդարձակ և բարեբեր դաշտի մը, զոր կ'ոռոգէ Մէանտրն։ Այլ գիտցողաբար ոչինչ կ'օգտուին գետէն բնակիչք և այս երեւոյթութեան տարւոյն մէջ՝ կը թողուն արեւակէզ լինիլ իրենց արտեր ու պարտէզներ և ծարաւ ու անօթի մեռնիլ իրենց արքատ ու անասուն, առանց պահ մը իսկ զանոնք ջրելու միջոց մը խորհելու։

Կ'երեւի թէ՝ Մանիսայի կողմեր գիւղացիներ աւելի արթուն են, զի վերջին օրերս թէեւ չատ ուշ՝ Իզմիր կուգան՝ ապահովագրական ընկերութեանց չոգեշարժ ջրհանը տանիլ և հերմիւս գետէն իրենց արտեր ջրելու համար, բայց գնոյ մասին չեն համաձայնիր։ Թող ազօթեն որ անձրեւէ։

Սէօքէի մի գլխաւոր հարստութիւնն ալ մատուտակն (բրան) է։ գիտցողաբար այս ալ անգլիական ընկերութեան մը մենաշնորհն է, որ ամբողջ փոքր Ասիոյ մատուտակի մենաշնորհն ունենալով՝ ահագին հարստութիւն մը դիզել ետք՝ միւնոյն արմատին արտածութեան համար յատուկ ճիւղ մ'ալ Կովկաս հաստատած է։ Կովկասի հայ գրամատէրները չ'էի՞ն կըրնար արդեօք նոյնը ընձեռել։

Երկաթուղւոյ գիծը քիչէն պիտի ձգուի մինչ Սէօքէ։ աշխատութիւնք կը շարունակուին, և ճամբուն կէսն ալ գրե

ՀԱՆՔԻ ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻՏԻ, ՀԱՐԲՈՒԹԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՓԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԹՈՒՉԱՓՈՂԻ ՀԻՆԳԵՊԻՒՐ ԵԱՆՇ դէմ իբր ապահով դարման այս գեղի վայելուչ համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմութիւն համոզիչներով զոր պ. Լաուել կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագաւորն Նէլիի թիւգանոթակրոյն վրայ, Ի Ուիք, ըստ կոփանա։

Սիրելի պարո՛ն, Ըստ արուեստ կը նեղուէի յատուկ Տապէ մէջ որ գիւղերը կ'սրգեկլուր ինձ բնակել և տիրեցիս հանգիստ անցուցանել, Ս. սեր։ Ասոնց քարքարեալ բարասակց ինձ գործանել։ Ձեր անզուգական բալասանէն անիծանի հասանելիներով և կրնամ հաստատել ձեզ թէ ամառային գործածութիւնէն իսկ զգալի բարերարութիւնի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործիս դադարեցնելու, և առաջին փորձ տալուս բոլորովին բաւական զիս։ Ուստի անոր ապագայութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութիւնս կը յանձնարարեմ զայն ուրոյն։ (Նոր-) Ս. Ի. ԷՒՆԶԷԼ, Նէգրի թիւգանոթակրոյն։»

Կը վաճառուի ամէն գեղատանց և արտաքնալ գեղեցիս վաճառատեղեաց։ Գին՝ 1 շիլին ½ շիլին ½ բէնի, 2 շիլին 3 բէնի և 11 շիլին։—Պատրաստեալ ՀԵՆՈՒԱՆ ԹՈՄԱՍ ԲՈՒՇԷԼԻ, 4, Աղբիան Էսթէյտ, Պարտիրիերս բան, Լանտան։

Մեծագոյնակ և փոքրագոյնակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով։

64 Մ. ԷՍՄԱՒՈՆ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Պոլսոյ, պահականոցին քով, կայսրական Գրամատէրէն, 95 և 97

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԷՐԱՆՈՐԴԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ

ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒԷՔԻՆ ԵՒ ՊՏԻԼԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԻՐԵՆՑ ՈՅԺ ԵՒ ՆԱԽԱՆԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը գիւրին. Կարգիկ մազերուն թափիլը։ Հնարգիտակ բոյսը ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ։ Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմատեսակ չէ։

ՆԵՐԿ 2½ 2½ ԱՅՍ

Փոփոխեալ ազդեցիներ ընդ հանրապէս յառաջ կուգայ

10—15 օր յետոյ

Այն անձինքը որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մեռնողութիւնը ունին, կամայք որ կոմի ապաստ են և մեծ յոգնութենէ ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են։ այս պարագային մէջ մանաւանդ ՎԻԱԶԵՐՈՒ ԱՅԴԱՆԱՆ ՎԷՐԱՆՈՐԴԻՉԸ կուտան է,

ՄԵԾ ԴԱՌՆԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱՏՈՒՈՅԱՆԵԼՈՒ

Ի թուրքիա մեծագոյնակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է Է. ՄԱՒՈՆ ԹՈՒՐՔԻԱՆ, Մթերանոց անգլիական, Պոլսոյ 95 և 97, Գալատիա։

68

Օ ԲՐՕԿՐԷ

ԱՒԱՋԻՆ ԴՐՈՇԱՌԱՆԸ գրանց, պատուհաններու, վերգներու, կաղնիէ բ—ուէ տախտակամածներու, բ—ներու եւ այլ ատաղձագործական շինուածոց

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՏԷՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՊԷՅԵՐԹԱԶ, ԱԶԻԶԻՅԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21, 22, 23

Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կանոնաւոր ու կարգաւոր չոր փայտերէ ամէն տեսակ շինութիւններ թէ՛ փարը և թէ մեծ քանակութեամբ։ Նոյնպէս զարդանոցներու, հիւանդանոցներու, վարժարանաց և խանս թիներու ներքին ու արտաքին աստիճանաց ամէն տեսակ զարդարանքներն, ինչպէս նաեւ մեքենայով կատարելիք ամէն տեսակ ատաղձագործ գործեր։ Դասատուելիք եղած յանձնարարութիւնք եւս կ'ընդունուին։

Այս գործարան կը պատրաստուի նաեւ սատամէ, գաւազան և քանդակեալ գարդու կարասիներ, չարժուն աղեղներ, յարմարաւոր մեծ սանդուղներ և մեծ փոգոցի դռներ։

Այսպէս գործարանը գիտնալը մեծապէս գոհ պիտի բլլայ, որովհետեւ յիշեալ գործարանը մեքենայներու շնորհիւ մեծ գիւրութիւններ ունի։

ԱՐԱՔԻ, ԱՅԱՆ, ԽՆԱՄԱՎ ԳՈՐԾ 319

ԱՒՈՒՐ ՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿԱՐՈՂ

ՏՈՒՍԱՏԻՆ ՏՈՒԹՈՒՐ ԼԱԼՈՒԹ—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապրողներուն է թէ այս գեղը ՏՈՒՍԱՏՈՒԱՆՆ ՄԻԱԿ ԴԵՂՄԱՆՆն է որ մինչեւ յարդ գտնուած է, կատարելապէս լուսնոյնս հասնելու ուզողի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւնն, ծնողութիւնն, զառանցանք, առանական կարողութեան վատնումն կորուստ, եւ առանական դիւրաս կորուստն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումներ։

Կը բուժէ գիտնալորդութիւնը, ջղային եւ արան հիւանդութիւնները, լեղագի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան լրջանի բոլոր խանգարումները։ Ընդհանուր հիւանդութիւնն եւ ապրումը։ Կը կանգնէ կենսական դիւրաս ուժ և կորուստ որ յառաջ եկած է ուժէ է պատճառէ։

Ջղային ապարութեան եւ ուժը հնարաւոր մէջ այս գեղին ազդեցութիւնն ամենէնական եւ մեծագոյն է։ Մերկացուցութեան գոյներ մեծերն եւ ապրանքը կ'ուն հնարաւոր ճշտարտապէս հրամայելի ապրանքներ մէջ։

ՏՈՒԹՈՒՐ ԼԱԼՈՒԹԻՆ ՏՈՒՍԱՏԻՆԱՆ ջղային հիւանդութիւնն գոյատեւութիւն կ'ունենէ, սրեան մէջ մեռնելով կենսական եւ բարկարան ապրիլ, գաղիքն, որ ուշեցնին կեղրեանան ծնողութիւնն է։ Լաւագոյն կարգը կը կենդանացուցէ մարդկային ամէնոյի գործունեան մէջ, մարմնին եւ մարդին ապրելի հանգիստ մէջ։ Ինչպէս որ կարելի է բոլոր պարտաւորութիւնները կատարել վատնումներուն եւ գոհանալ կամենալ։ Աստուածամ է, նոր զարգ եւ կը հանդիսի տարեն եւ նոր առաջնութիւն ժ. յառաջ ուզեցին, ջղային գրութիւնն եւ մարմնոյ։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գոր ծանուցած սանդուղն օրէն իսկ, ջղային գրութիւնն եւ մարդ։

կան կարողութեանց նշանաւոր յաջողումն եւ կարգութիւնն եւ բարդագրութիւն ոչ ապրումի մը որ վարժութիւնն հիւանդը շատաց ի մեր։ Ի. Մարդոցութիւնը վերանորոգուած է։ Աստուածակը հրաշալի կերպով կ'ուենայ։ Ուժաց գոյանոց կանանաւորագոյնս կը կատարուի։ Գոյանը կը լինի հանգարտ եւ կամ գուրիշ։ Դիմքը կ'ունի լենայ, շրթունքը կը գունատորին, ուշերը շղարշ կը լինին, մարմնը պղծուած եւ ուսագլ գոյն մը կ'ստանա, մարդը գլի կ'ստանան։

Զգուշացիք որոշ նմանութիւններէն, Տարբերը Լալորի Տուներու Ցուցանակը պարտադրեալ է մեն շրջիրուն մէջ որը բրիտանական կամ ամերիկեան գրաբար կը կրեն եւ բաւարար Dr. Lalors' Phosphodyne, London, [illegible] գրի փարագրուած։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ լ. ն. բազմամիս վարդապետ եւ Քիմիական կերպով։

Մեծագոյնակ եւ փոքրագոյնակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով։

65 Մ. ԷՍՄԱՒՈՆ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Պոլսոյ, պահականոցին քով, կայսրական Գրամատէրէն, 95 եւ 97

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՊԻ ՕՂԱԲԲԱԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՅԱՒՈՏ ԻՒՂ

Իբրեւ ոսկի որ ՀՈՎ Ի սորոյով

Պատրաստեալ ՀԵՆՈՒԻՆ ՍԿՈՊԻ և ՊՕՈՒՆԷ, Ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մարիս ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններն զատ, եղանակիցներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հաղը, ցրտաւութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճուղաձութիւնը

Բժիշկներն ընդունուած է, սիրտ համ ու համ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք Ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԻՐՁԼ 84

LE SANG C'EST LA VIE!!

RÉGÉNÉRATION DU SANG

PAR LE

ROB LECHAUX

AUX

JUS D'HERBES

DÉPURATIF INCOMPARABLE

Sucs Végétaux concentrés de CRESSON et de SALSEPAREILLE ROUGE, IODURE DE POTASSIUM recristallisé

Le ROB LECHAUX donne la Force, la Santé, la Vie!

La plupart des maladies qui nous affligent ont pour cause la faiblesse ou l'altération du sang. C'est dans le sang que tous nos organes puisent les éléments nécessaires à leur nutrition. Le ROB LECHAUX répare les désordres de ce fluide nourricier, lui rend sa composition normale, le purifie, le rafraîchit, le fortifie, le régénère et par là assure la santé à ceux qui l'emploient.

« ... *Votre* Rob Lechaux *est excellent, car mon enfant est parfaitement guéri. Je vous autorise à publier ma lettre et mon nom.*
« Docteur LAROCHE, à Piégut-Pluvier (Dordogne). »

« ... *La reconnaissance me fait un devoir de vous rappeler que sans votre* Rob Lechaux *je ne serais probablement plus de ce monde.*
« L'Abbé LAFAYE, curé d'Eyburie (Corrèze). »

« ... *C'est à votre excellent* Rob Lechaux *que je dois la guérison de ma femme, malade depuis 7 ans, d'un grand épuisement qu'aucun médicament n'avait diminué.* « J. JOURDAN, Brig. de Gendarmerie, à Brigueuil (Ch^te) »

« ... *Votre* Rob Lechaux, *que j'ordonne souvent, produit de si bons résultats, que je veux en faire prendre à mon fils. Veuillez, etc.*
« Dr A. MOTHE, à Monfort-du-Gers. »

Médailles d'Or et Diplômes d'Honneur à toutes les Expositions

CONTREFAÇONS! Le succès rapide du ROB LECHAUX a fait naître de nombreuses contrefaçons toujours inertes et souvent dangereuses, que des spéculateurs audacieux offrent à la place du Véritable ROB LECHAUX.

L'Inventeur ne garantit que les flacons portant le **Timbre bleu** *de l'***Union des Fabricants** *et la signature authentique de :*

ENVOI GRATIS sur demande affranchie d'une très curieuse et intéressante Brochure (50e édition), sur la Régénération du Sang par le ROB LECHAUX.

Brochures en Langue Française, en Langue Turque et en Langue Grecque

BORDEAUX : MARIO LECHAUX, Ph^ien-Ch^te, 164, rue Sainte-Catherine, BORDEAUX

Même Maison : POMMADE ANTI-DARTREUSE LECHAUX

Pour la Guérison externe de toutes les *MALADIES de la PEAU*

Կը գտնուի՝ Ի Կ. Պոլիս Տ. Քրիշիկեան Եղբարց քով, Էմին Էօնիւ թիւ 77, Տ. Գասպարեան Պաղչէ Դարբ թիւ 13, Տ. Ժ. Վանտիցիս. Նոյն և բնկ. Սուլթան Համամ թիւ 14, Ի Բերա Տ. Թէսաբրիտէս, Մեծ փոգոց թիւ 244, Տ. Տիւսաբ. Գալատիական գեղարան, Մեծ փոգոց թիւ 412, Տէրս-Սուսա գեղարանը Մեծ փոգոց թիւ 169, և Գալատիա Տ. Ա. Թիթաս, Մեծ փոգոց թիւ 18, Տ. Տէրթէրս Ժաք, գեղավաճառ Եւրոպէք Գալատրրմ թիւ 68 և գեղագործական մթերանոց։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԱՅՑՐԻՅԻ

ՇԱՊԵՆԱԼՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1890 Մայիս 17 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև յետոյ տեղեկութիւն

Բոլոր կիրակի օրերէն) Ուրբաթի Խրատ
կամաքէ Լենոյ ընթացքներուն Ի-ՊԻՔԻԼԻՊԻԼ.
Ժ. Ա.

11 — Լենինգ. Մեկնող. Պիկիլիք. Թարգ. Լեռնիք Պոյանք. (Լենինգիլիքի շրջանէն հետ պիտի հաղորդակցի) 25
11 40 Լենինգ. Մեկնող. Պիկ. Թարգ. Լեռնիք. Պոյանք Ի. Հիթոր (Ամենավաղ գիւղի շրջանէն հետ պիտի հաղորդակցի) 19
12 35 Ի. Ա. Գավազ Մեկնող. Պիկիլ. Թարգ. Պիկիլոյ մինչև Գանտիլի [Գանտ շրջանէն հետ պիտի հաղորդակցի. ուր օրերը վանքի. Զէնկ Պիկ. Պիկիք] 20
12 49 Լենինգ. Մեկնող. Պիկիլ. Թարգ. Լեռնիքէզ Սիկեն. Միրկ. Պոյանք. Ի. Հիթոր (Ամենավաղ գիւղի շրջանէն հետ պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթի օրերը ժամ 1 15ին, երեքշաբթի Պիկիլ պիտի հանգիստ և Պիկիլի շրջանէն հետ պիտի հաղորդակցի) 18
1 30 Լենինգ. Մեկնող. Պիկիլ. Թարգ. Լեռնիք. Պիկիք. (Լենինգիլի շրջանէն հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ) 32
2 5 Լենինգ Սիեն. Միրկիեն Պոյանք. Ի Հիթոր Պիկիք Ամենավաղ. Գարուզ Օրթ. Պիկիք. 25
2 5 Ի. Ա. Գավազ Լենինգ Մեկնող Պիկիլ. Թարգ. Գանտիլ Պիկիլոյ Ի Գանտ Գանտիլ. Վանքիր. Զէնկ. Պիկիքէր Գարուզ. Պիկիք. (ուրբաթ օրերը ժամ մին Լենինգ էն պիտի մեկնի) 33
2 45 Լենինգ. Մեկնող. Պիկ. Թարգ. Լենինգ. Սիեն Միրկ. Պոյանք. Ի Հիթոր Պիկիք Ամենավ. Գարուզ Օրթ. Պիկիք 19
4 15 Լենինգ. Մեկնող Պիկիլիք. Թարգ Լենինգ. Սիեն Միրկ. Պոյանք. Ի Հիթոր Պիկիք Ամենավ. Գարուզ Օրթ. Պիկիք 18
5 45 Լենինգ Մեկնող Պիկիլիք. Թարգ Լենինգ. Սիեն Միրկ. Պոյանք. Ի Հիթոր. Պիկիք Ամենավ Գարուզ Օրթ. Պիկիք. 22
7 — Լենինգ. Մեկնող. Պիկիլիք. Թարգ. Պիկիլիքէ Բարզ Լենինգ. Միրկ. Գանտիլ. Ի. Ի. Ա Հիթոր Գանտիլ. Զէնկ. Պիկիքէր Օրթոպ. Գարուզ. Պիկիք. Լուսին 1
8 5 Ա. Ի. Գավազ Լենինգ Մեկնող Պիկ. Թարգ. Լենինգ. Սիեն Միրկ Ի Հիթոր Պիկիք Ամենավ. Գարուզ Օրթ. Պիկիք. 20
10 — Մեկնող. Պիկ. Թարգ. Լենինգ. Միրկ. Ի Հիթոր Ամենավ Օրթոպ. Պիկ. 34

Ուրբաթէ սկսեալ կամաքէ Լենոյ ընթացքներ

11 — Պիկիք Ամենավ. Գարուզ. Օրթ. Պիկիք. 33
11 25 Ի Հիթոր Պիկիք Ամենավ Գարուզ. Օրթ. Պիկիք. 1
11 35 Լենինգ. Սիեն. Պիկ. Ի Հիթոր Պիկիք Ամենավ. Գարուզ. Օրթ. Պիկիք 23
12 — Պիկիք Ամենավ. Գարուզ. Օրթ. Պիկիք. 22
12 30 Ի Հիթոր Պիկիք Ամենավ Գարուզ. Օրթ. Պիկիքոպ 2
1 5 Պիկիք Ամենավաս. Գարուզ Օրթոպէնդ Պիկիքոպ Գարուզ 1
1 40 Ի Հիթոր Պիկիք Ամենավ Գարուզ. Օրթ. Պիկ. Գարուզ 23
2 30 Պիկիք Ամենավ. Գարուզ. Օրթոպ. Պիկիք (Ուրբաթերը 2 15ին) 25
3 15 Պիկիք Ամենավ. Գարուզ. Օրթ. Պիկ. Գարուզ (ուրբաթերը ժամ 3ին) 2
4 15 Պիկիք Ամենավ. Գարուզ. Օրթ. Պիկիք. (Բացի ուրբաթէ) 25
10 — Պիկիքէն ուղղակի կամաքէ բացի ուրբաթէ 28
11 10 Պիկիքէն ուղղակի կամաքէ ուրբաթ օրերը Ի. Հիթոր 2

Ուրբաթի նշանակէն կամաքէ Հիթոր ընթացքներ

11 20 Վանքիր. Զէնկ. Պիկ. Գարուզ 34
11 40 Պիկիքոպ Բարզ Գարուզ. Գանտիլ. Ա. Հիթոր Գանտ (Գանտ պիտի հղիքի) 23
12 10 Պիկիք Գանտ. Վանքիր. Զէնկ. Պիկ. Գարուզ. Պիկիքոպ 28
1 — Գանտ. Վանքիր. Զէնկէր Պիկիքէր Գարուզ. Լուսին. 84
1 15 Պիկիքոպ Բարզ Գարուզ. Գանտիլ Ա. Հիթոր Գանտ. (Գանտ. պիտի հղիքի. (Ուրբաթի օրերը Վանք. Զէնկ. Պիկ. Գարուզ. Պիկիք.) 20
1 50 Պիկիքոպ Լենինգիլիքէ ամառի եւ բարգաւաքն գնալու մինչև Պիկիք. (բացի ուրբաթէ) 25
2 5 Գանտ Վանքիր Զէնկիլ. Պիկիլեր. Գարուզ Պիկիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
3 Գանտ. Վանքիր. Զէնկիլ. Պիկիլեր. Գարուզ Պիկիքոպ (Բացի ուրբաթէ) 34
2 50 Պիկիք. Բարզ Գարուզ. Գանտիլ. Ա. Հիթոր Գանտիլ Վանքիր. Զէնկ. Պիկ. Գարուզ Պիկիք (ուրբաթ. 30ին) 33
4 5 Գանտ. Վանքիր. Զէնկիլ. Պիկիլեր. Գարուզ. Լուսին 32
4 15 Պիկիքոպ Բարզ Գարուզ. Գանտիլ Ա. Հիթոր Գանտ. Վանքիր Զէնկ Պիկիլ. Գարուզ. Պիկիք. (ուրբաթի օրերը ժամ 4ին Պիկիքոպ Գարուզ Էն մեկնելով Պիկիքոպ. և թարգաքնա պիտի հանգիստ. 28

6 45 Մեկ. Ի. Ա. Հիթոր Գանտ Ամենավ. Զէնկ. Պիկ. Ի Սիրի. Գարուզ. Պիկիք Լուսին 2
9 5 Պիկիքոպ Թարգաքնա Պիկ. Բարզ. Գարուզ. Գանտ. Ա. Հիթոր Գանտ. Վանքիր. Զէնկ. Պիկ. Գարուզ. Լուսին 23
9 30 Պիկիքոպէն ուղղակի կամաքէ (բացի ուրբաթէ) 33
10 20 Գանտ. ուղղակի կամաքէ ուրբաթերը Զէնկ 19
11 — Գարուզի էն ուղղակի կամաքէ (Բացի Ուրբաթէ) 22
10 55 Զէնկ ուղղակի կամաքէ 2

(Բացի կիրակի օրերէն) կամաքէն Հրաքոչոն Նէրէ Երիթեւեան ընթացքներ Ժ. Ա.

12 15 Ակէրիք Օրթոպ. Գարուզ. Ամենավ. Պիկիք Ի Հիթոր. Լիմիրի Լենինգ. Թարգ. Պիկիք. Մեկնող. Լենինգ. Ի. և Ա. Գավազ (ուրբաթերը. չէ Լենինգ Ի Պիկ. գալ պիտի Հան. սպի) 33
1 15 Պիկ. Օրթ Գարուզ. Ա. Գավ. Ի Հիթոր Պիկիք Լենինգ. Թարգ Պիկիքոպ. Մեկնող. Լենինգ. 19
2 30 Պիկիք. Օրթոպ. Գարուզ. Ամենավաս. Պիկիք Ի Հիթոր Միրկ Լենինգ. Թարգ. Պիկ. Մեկնող. Լենինգ. 18
2 45 Գարզոպ. Լուսին. Պիկիք. Գարուզ. Օրթ. Պիկիլեր. Զէնկէլ. Ամենավ. Գանտիլ. Ա. և Ի. Հիթոր Գանտիլ. Միրկ. Լենինգ. Բարզ. Պիկ. Թարգ. Պիկ. Մեկ. Լենինգիսիլեն 1
3 20 Պիկիքոպ. Օրթ. Գարուզ. Ամենավ. Պիկիք (բացի ուրբաթէ) 25
4 — Պիկիք Օրթ. Գարուզ. Ամենավ Պիկիք Ի Հիթոր Պիկ. Սիեն Լենինգ. Թարգ. Պիկ. Ի. Մեկնող. Լենինգ. 22
5 — Լուսին. Պիկիք. Գարուզ. Օրթոպ. Պիկ. Զէնկ. Ամենավ. Գանտ. Ա. և Ի. Հիթոր Գանտ. Միրկ. 2
6 — Գարզոպ. Պիկիք. Օրթոպ. Գարուզ. Ամենավ. Պիկիք. Ի. Հիթոր Միրկ Լենինգ. Պիկիքոպ Գարուզ. Պիկիքոպ. Մեկնող. Լենինգ. և Գարզոպէր 20
7 — Պիկիք. Լուսին. Գարուզ. Պիկ. Զէնկ. Ամենավ. Գանտ. Ի Հիթոր Գանտ. Գանտ. Լենինգ. Պիկիքոպ. Թարգ. Պիկիքոպ. 28
8 Պիկիք. Օրթ. Ամենավ. Պիկ. Ի Հիթոր Միրկ. Լենինգ. Թարգ. Մեկնող. Պիկ. 31
9 15 Պիկիք. Օրթոպ Գարուզ Ամենավ Պիկիք (ուրբաթերը Ի Հիթոր Միրկ Լենինգ. Թարգ. Պիկ. Ուր. Մեկնող. Հանգիստելով Լենինգիսիլեն պիտի երթայ) 28
9 45 Պիկիք. Օրթ. Գարուզ. Ամենավ Պիկիք Ի Հիթոր Միրկ. Լենինգ. Թարգ. Պիկ. Մեկ. Լենինգ. (բացի ուրբաթէ) 25
10 — Լենինգ. Թարգ. Պիկիք. Մեկնող. Լենինգ. [Բացի ուրբաթէ] 19
10 40 Ի. Հիթոր Պիկիք. Միրկ. Սիեն. Լենինգ. Թարգ. Պիկիքարքէ. Մեկնող. Լենինգ (ուրբաթերը Օրթոպիկ) 20
11 20 Լենինգ. Թարգ. Պիկ. Մեկնող. Լենինգ. (ուրբաթերը Ամենավաս գիւղ) 19
11 35 Պիկ. Ի. Հիթոր Պիկիք. Միրկ. Սիեն Լենինգ. (ուրբաթերը Պիկիքոպ) 22

Կամաքէն Ակրանէ Երթեւեկ. ընթացքներ Ժամերը

12 25 Ուղղակի Պիկիք 1
1 — Ուղղակի Ի. Հիթոր 23
2 40 Ուղղակ. Պիկ. (ուրբ. 2.25ին) 2
10 0 Պիկիք. Օրթ. Գարուզ. Ամենավ. Պիկիք (Ուրբաթի օրերը 10 15ին և Ի. Հիթոր Պիկիքոպ պիտի հաղ.) 1
11 15 Գանտ. Պիկիք. Օրթ. Գարուզ. Ամենավ. Պիկիք Ի. Հիթոր. Գարզոպ. 28
11 40 Պիկիք. Օրթ. Գարուզ. Ամենավ. Պիկիք 2
12 — Պիկիք. Օրթ. Գարուզ. Ամենավ. 1

Կամաքէն Ուրբաթի Երթեւեկ. ընթացքներ Ժամերը

12 20 Գարզի. Պիկ. Զէնկիլերէն վանքիր. Ա. Հիթոր Գանտ. Զարզ. Բարզ. Պիկիքոպ (բացի ուրբաթէ) 25
12 25 Ուղղակի Գանտիլի 34
1 — Լուսին. Գարզի. Պիկ. Զէնկ. Վանքիր. Գանտ. Լի 23
2 25 Ուղղակի Գանտիլի (Բացի ուրբաթէ) 34
2 35 Լուսին. Գարզի. Պիկ. Զէնկ. Վանքիր. Գանտ. Ա. Հիթոր Գանտ. Զարզ. Բարզ. Գարզ. ուրբաթի օրերը Զէնկ Պիկիլ. Թարգ Պիկիքարքէ հանգիստելով Մեկնող. պիտի երթայ 2
3 25 Ուղղակի Գանտիլի 32
5 15 Գարզի Պիկ. Զէնկ. Գանտ. Ա. Հիթոր Գանտ. Զարզ. Բարզ Պիկիքոպ (Բացի ուր.) 33
9 25 Պիկիքիթաշ. Գարզիսնեան. Պիկիլեր. Զէնկ. Վանքիր. Գանտիլ. (Գանգաղներ գացող. ընթացքն հետ պիտի հաղորդակցի) 19
10 5 Գանտիլի Ա. Հիթոր Գանտ. Զարզ. Բարզ. Պիկիք. Թարգ. Մեկնող Գարզ. Գանտիլ [ուրբաթերը Գարզ Զէնկ. Պիկիքոպ.] 32
10 10 Գարզի. Պիկիլ. Զէնկ (բացի ուրբաթէ) 2
10 40 Լուսին. Գարզ. (Բացի ուրբաթէ) 22
10 45 Պիկիքիթաշ Գարզանտ. Պիկիլեր. Զէնկիլ. Վանքիր. Գանտ. Պիկիք (Ուրբաթի օրերը Լուսին. 33
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիթոր Գանտիլ. Զարզ. Բարզ Պիկիքոպ (ուրբաթ. Գարզի) 23
11 45 Գանտ. Գարզ. Պիկիլ. Զէնկ. Վանքիր. 34

Ամէն ուրբաթ առաւօտեան երկու ժամ մնացած կամաքէն չգնացող մը ելլելով ուղղակի Պիկիք.

Ամէն ուրբաթի որ կամաքերէն ժամ չորսին շրջեցող մը եկնելով Լուսին Գարզի. Պիկիլ. Զէնկ. Վանքիր. Գանտ. Ա. Հիթոր Գանտ. Զարզ. Բարզ. Պիկիքոպ Թարգ. Պիկիք Մեկ. Գանտիլիքով Լենինգ. պիտի երթայ.

Ամէն ուրբաթի երեկոյ առաւօտեան Լենինգ. շրջեցող մը ելլելով Մեկնող. Պիկիքոպ Թարգ. Պիկիքոպ Բարզ Գանտ. Ա. Հիթոր Գանտ. Զարզ. Պիկիլ. Գարզ. Լուսին. Հանգիստելով Կամաքէ պիտի երթայ.

Կիրակի ամէն ուրբաթ երեկոյ Լենինգ. առաւօտեան 7 ելլելով Մեկնող. Պիկիքոպ Թարգ. Պիկիքոպ Բարզ Գանտ. Ա. Հիթոր Գանտ. Զարզ. Պիկիլ. Գարզ. Լուսին. Հանգիստելով Կամաքէ պիտի երթայ.

Կամաքէն Ակրանէ Երթեւեկ. ընթացքներ Ժամերը

1 45 Հարեւանի Պարտեզ (բացի կիրակիէն)
4 15 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէն)
11 25 » ուր. և կիր. ժ. 10 45ին
1 20 Կամաքէն Հարեւան Պարտեզ (բացի կիր.)
3 15 Կամաքէն Հարեւան Պարտեզ (բացի ուր.)
10 10 Կամաքէն Հարեւան ամառի Պարտեզ (բացի ուրբաթի և կիրակի օրերէն)
11 10 Կամաքէն Հարեւան ամառի Պարտեզ (Ուրբաթի և ուրբաթի օրերը ժ. 10 30ին).

ԻՒՍԿԻԻՏԱՐԵՐԹԵԻԵԿՈՂ ՇՈՒԴԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամաքէն	Կամաքէն	Իսկիւտար
— —	6 30 Պէշիկ	— —	6 15
11 —	7 5	11 20	7 5
11 30	8 — Վապոր	12 — Պէշիկ	8 15 Պէշիկ
12 —	8 20 Պէշիկ	12 20	9 5
12 30 Պէշիկ	9 —	1 — Վապոր	9 50
1 —	9 30	1 20	10 10 Պէշիկ
1 35 Վապոր	10 —	1 45 Պէշիկ	10 30 Նէրէ
2 — Պէշիկ	10 20	2 15	10 40 Գէր
2 30	10 50	3 — Պէշիկ	11 —
3 —	11 — Գարզի	3 35 Վապոր	11 20 Նէրէ
3 15 Նէրէ	11 10 Նէրէ	4 15 Պէշիկ	11 20
3 45 Պէշիկ	11 20	3 45 Նէրէ	11 50
4 35 Վապոր	11 40	5 15 Վապոր	11 55 Գէր
4 45 Նէրէ	12 5	5 5	12 5
5 15	— —	5 15 Նէրէ	— —
6 —	— —	5 35 Պէշիկ	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամաքէ	Կամաքէն	Իսկիւտար
— —	6 —	— —	— —
11 —	7 5 Պէշիկ	11 20	6 15
11 45	8 — Վապոր	12 10	7 5
12 30 Պէշիկ**	8 20 Պէշիկ	12 40 Պէշիկ	8 15 Պէշիկ
1 15	9 — Պէշիկ	1 20	9 5
2 —	9 30	2 10 Պէշիկ	9 45
3 45	10 — Նէրէ	2 40	10 10 Պէշիկ
3 20	10 10 Պէշիկ	3 10 Պէշիկ	10 30 Նէրէ
3 15 Նէրէ	10 40	3 45 Նէրէ	10 40
4 — Պէշիկ	11 10 Նէրէ	4 30	11 20 Նէրէ
4 35 Վապոր	11 10	5 — Վապոր	11 20
5 10 Պէշիկ	11 40	5 15 Նէրէ	11 40
4 45 Նէրէ	12 5	5 25 Պէշիկ	12 5

* Այս երթեւեկութիւն շրջէն ամէնքուն, և շաբաթի օրերը Գարզի. շրջիսի հանգիստի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԼՄ ԻՍԿԼԷԼՅԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՒԴԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՕՐԵՐԷՆ

1 45 Հարեւան Պարտեզ (բացի կիրակիէն)
4 15 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » ուր. և կիր. ժ. 10 45ին
1 20 Կամաքէն Հարեւան Պարտեզ (բացի կիր.)
3 15 Կամաքէն Հարեւան Պարտեզ (բացի ուր.)
10 10 Կամաքէն Հարեւան ամառի Պարտեզ (բացի ուրբաթի և կիրակի օրերէն)
11 10 Կամաքէն Հարեւան ամառի Պարտեզ (Ուրբաթի և ուրբաթի օրերը ժ. 10 30ին).

ԻՒՍԿԻԻՏԱՐ ՍԻԲԷԼՅԻ ԻՍԿԼԷԼՅԻ ԵՒ ԳԱԼԱԹԱՅԻ ՄԻՋԵՆ ԿԱՄԱՔԱՐԱՊ ՇՈ